

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK DERSİNE İLİŞKİN
TUTUM VE ALGILARI

Selin SELÇUK OTLAK

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Doç. Dr. Nurtuğ BARIŞERİ AHMETHAN

KONYA – 2019

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
--	--	---

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Selin SELÇUK OTLAK
	Numarası	148309021040
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Lise Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutum Ve Algıları

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

18/06/2019
Öğrencinin
Adı Soyadı İmzası

Selin SELÇUK OTLAK

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
--	---	---

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Selin SELÇUK OTLAK
	Numarası	148309021040
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Nurtuğ BARIŞERİ AHMETHAN
	Tezin Adı	Lise Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutum Ve Algıları

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Lise Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutum Ve Algıları başlıklı bu çalışma 30/05/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Doç. Dr. Nurtuğ BARIŞERİ AHMETHAN	
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Sema SEVİNÇ	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Ömer ÖZDEN	

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın her aşamasında bana her zaman destek olan, beni her konuda cesaretlendiren, bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan, bu araştırmaya benimle birlikte emek veren değerli hocam ve danışmanım **Doç. Dr. Nurtuğ BARIŞERİ AHMETHAN'** a teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmada kullanılan ölçme değerlendirme araçlarının uygulanması için izin veren Aydın İl Milli Eğitim Müdürlüğüne, okullarında uygulama yaptığım okul yöneticisi ve öğretmenlere, çalışma yaptığım okullardaki ölçme araçlarını ilgi, istek ve içtenlikle cevaplayan öğrencilere çok teşekkür ederim.

Araştırma verilerinin istatistiksel analizinde yardımcı olan **Doç. Dr. Ömer BEYHAN'** a teşekkür ederim.

Çalışmama süresince her zaman motive eden ve destekleyen daima yanımda olan eşime, anneme, babama ve kardeşlerime teşekkürü bir borç bilirim.

Mayıs,2019

Selin SELÇUK OTLAK

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Selin SELÇUK OTLAK	148309021040
	Ana Bilim/Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Eğitimi Bilim Dalı	
	Program	Tezli Yüksek Lisans	
	DANIŞMAN	Doç. Dr. Nurtuğ BARIŞERİ AHMETHAN	
Tezin Adı	Lise Öğrencilerine Müzik Dersine İlişkin Tutum ve Algıları		

ÖZET

Bu araştırmanın genel amacı lise öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının ve algılarını incelemektir. Öğrencilerin tutumları farklı değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırma, Aydın ili Efeler ilçesinde bulunan Aydın Lisesi, Aydın Atatürk Anadolu Lisesi, Aydın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Aydın Anadolu İmam Hatip Lisesi, Aydın Fen Lisesi'nde öğrenim gören 9. ve 10. sınıf toplam 417 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğrencilerin “Müzik Dersine” ilişkin tutum düzeylerini belirlemek için Varış ve Cesur’ un 2012 yılında geliştirdiği ”Ortaöğretim Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma aynı zamanda öğrencilerin müzik dersine yönelik algıları ile ilgili verileri de metafor tekniği kullanarak toplamıştır. Tutum ölçeğinden elde edilen veriler; frekans, yüzde, Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Metafor tekniği ile toplanmış; “Müzik Dersini” tanımlayıcı cümleler betimsel analiz yapılarak kategorilere ayrılmış ve sayısallaştırılmıştır.

Lise 9. ve 10. sınıf öğrencilerinin tutum ölçeğinde verdikleri cevaplar doğrultusunda; lise müzik derslerine yönelik tutumları orta düzeyde olduğu görülmüştür. Cinsiyet değişkenine göre kız öğrencilerin daha yüksek tutum puanına sahip olduğu bulunmuştur. Lise öğrencilerinin buldukları sınıfa göre lise müzik dersine yönelik tutum puanı karşılaştırıldığında; 9. sınıf öğrencilerinin 10. sınıf öğrencilerine göre daha yüksek tutuma sahip olduğu görülmüştür. Lise öğrencilerinin öğrenim gördükleri okula göre lise müzik derslerine yönelik tutum puanı ortalamaları okullar bazında karşılaştırıldığında; Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer bütün okul türlerine göre tutumları yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin müzik dersi ile ilgili algıları 11 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Öğrencilerin müzik dersi algıları en fazla; müzik dersinin rahatlatıcı ve iyileştirici etkisiyle ilgili olmuştur. Bunun yanı sıra müzik dersinin müziği sevdirdiği ve bu dersin bir bağımlılık olarak tanımlandığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Eğitimi, Tutum, Algı

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Student's	Name Surname	Selin SELÇUK OTLAK	148309021040
	Department/Field	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Eğitimi Bilim Dalı	
	Programme	Tezli Yüksek Lisans	
	Advisor	Doç. Dr. Nurtuğ BARIŞERİ AHMETHAN	
Research Title	Secondary School Student's Attitudes And Perceptions Towards Music Lesson		

SUMMARY

The main purpose of the study was to find out secondary students' attitudes towards music lesson and their perceptions about music lesson. Students' attitudes were examined according to different variables. Research was done in Aydın city Efeler district. The research sample was taken from Aydın High School, Aydın Atatürk Anatolian High School, Aydın Vocational and Technical Anatolian High School, Aydın Anatolian İmam Hatip High School, Aydın Science High School. Total of 417 students were attended. Music Attitude Scale was used towards secondary music lessons constructed by Varış and Cesur (2012) in order to find out students' attitudes towards music lessons. The research also collected data related to students' perceptions about music lesson using metaphor technique. Data obtained from attitude scale; were analyzed by using frequency, percentage, Kruskal Wallis and Mann Whitney U tests. Descriptive sentences about "Music lesson" were collected by Metaphor technique and content analysed was used where metaphors

divided into categories and results were showed in table with numbers and frequencies.

9th and 10th grade students' attitudes towards music lessons was found in the medium level. It was also found that female students had higher attitudes than males. The 9th grade high school students' attitudes towards high school music course was higher than 10th grade students. When students' attitudes were compared according to the school type, Vocational Technic School students' attitudes were higher than the other type of schools. Students' perceptions about music lessons were divided under 11 categories. Most of the students' perceptions were grouped under 'Relaxation and therapy effects' of music lesson. At the same time, it was found that students perceived music lessons as to create love for music and addiction.

Keywords : Music, Music Education, Attitude, Perceptions

KISALTMALAR VE SİMGELER

SPSS	: Statistical Package for Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin Paket Program)
N	: Gruptaki mevcut sayı
X	: Aritmetik ortalama
P	: Anlamlılık düzeyi
F	: Frekans
ÖKK	: Öğretmen Kılavuz Kitap
THM	: Türk Halk Müziği
OMDTÖ	: Ortaöğretim Müzik Dersi Tutum Ölçeği

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	31
Tablo 2. Öğrencilerin Okul Türlerine Göre Dağılımı.....	31
Tablo 3. Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları	33
Tablo 4. Lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistik veriler	36
Tablo 5. Lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum puanı Mann-Whitney U test sonuçları.....	37
Tablo 6. Buldukları sınıfa göre lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum puanı Mann-Whitney U test sonuçları.....	38
Tablo 7. Öğrenim gördükleri okul türüne göre Lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum puanı Kruskal Wallis test sonuçları.....	39
Tablo 8. Öğrencilerin Müzik Dersi Kavramına İlişkin Ürettikleri Metaforların Alfabetik Sıraya Göre Frekans Dağılımı	40
Tablo 9. “Müzik Dersi” Kavramına İlişkin Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları	42
Tablo 10. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinin Huzur Verir, Rahatlatır, İyileştirir Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları	44
Tablo 11. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinin Müzik Sevgisi Kazandırır Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları	45
Tablo 12. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinin Bir İhtiyaç ve Bir Bağımlılıktır Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları	46
Tablo 13. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinin Olumsuz Yönlerine İlişkin Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları	46
Tablo 14. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinin Yol Gösterir, Aydınlatır, Bilgilendirir Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları	47
Tablo 15. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinin Eğlencelidir Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları	48
Tablo 16. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinde Zaman Çabuk Geçer Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları	49

Tablo 17. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersini Yaparak Yaşayarak Anlarsın Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları	49
Tablo 18. Lise Öğrencilerinin Müzik Konuları Genişleyen Bir Yapıdadır ve Öğrenme Süreklidir Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları	50
Tablo 19. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersi Duyguları Harekete Geçirir Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları	51
Tablo 20. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinin Beni Ben Yapan Kimliktir Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları	52

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	i
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET	iv
SUMMARY.....	vi
KISALTMALAR VE SİMGELER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
İÇİNDEKİLER	xi
BİRİNCİ BÖLÜM - 1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Konusu.....	1
1.2. Amaç.....	3
1.3. Önem.....	4
1.4. Sınırlılıklar.....	4
1.5. Varsayımlar.....	4
İKİNCİ BÖLÜM - 2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ	
ARAŞTIRMALAR	5
2.1. Sanat Eğitimi ve Genel Müzik Eğitimi.....	5
2.2. Türkiye’de Ortaöğretim Kurumları ve Ortaöğretim Müzik Öğretim Programı	
.....	10
2.3. Ergenlik Dönemi.....	15
2.3.1. Ergen Gelişiminde Müziğin Rolü.....	18
2.3.2. Ergenlik Döneminde Müzik ve Sosyalleşme.....	19
2.4. Tutum ve Algı.....	20
2.5. İlgili Araştırmalar	22

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM - 3. YÖNTEM.....	30
3.1. Araştırmanın Modeli.....	30
3.2. Çalışma Grubu	30
3.3. Verilerin Toplanması	31
3.4. Verilerin Analizi	32
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM - 4. BULGU VE YORUMLAR.....	36
4.1. Lise 9 ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları.....	36
4.2. Lise 9 ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları Cinsiyete Göre Farklılıkları	37
4.3. Lise 9 ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Buldukları Sınıfa Göre Müzik Dersine İlişkin Tutumları	37
4.4. Lise 9 ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Okul Türüne Göre Müzik Dersine İlişkin Tutumları	38
4.5. Öğrencilerin Müzik Dersi Kavramına İlişkin Ürettikleri Metaforların Alfabetik Sıraya Göre Frekans Dağılımı	39
4.5.1. Öğrencilerin Müzik Dersi Kavramına İlişkin Ürettikleri Metaforların Kategorilere Göre Dağılımı	41
4.5.2. Müzik Dersi Huzur Verir, Rahatlatır, İyileştirir ile İlgili Kategori	43
4.5.3. Müzik Dersi Müzik Sevgisi Kazandırır ile İlgili Kategori	44
4.5.4. Müzik Dersi Bir İhtiyaç Ve Bir Bağımlılıktır ile İlgili Kategori	45
4.5.5. Müzik Dersinin Olumsuz Yönleri ile İlgili Kategori.....	46
4.5.6. Müzik Dersi Yol Gösterir, Aydınlatır, Bilgilendirir ile İlgili Kategori ...	47
4.5.7. Müzik Dersi Eğlencelidir ile İlgili Kategori	48
4.5.8. Müzik Dersinde Zaman Çabuk Geçer ile İlgili Kategori.....	48
4.5.10. Müzik Dersi Konuları Genişleyen Bir Yapıdadır ve Öğrenme Süreklidir ile ilgili Kategori	50
4.5.11. Müzik Dersi Duyguları Harekete Geçirir ile İlgili Kategori.....	51

4.5.12. Müzik Dersi Beni Ben Yapan Bir Kimliktir ile İlgili Kategori	51
BEŞİNCİ BÖLÜM - TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	53
5.1. Tartışma Ve Sonuç.....	53
5.2. Öneriler	59
KAYNAKÇA.....	60
EKLER.....	65
.....	66

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Konusu

Sanat; hayal gücünün, bağımsız fikir ve düşüncelerin estetik çerçevede duygu ve düşüncenin ürüne yansımalarıdır. Sanat insanın eski çağlardan bu yana sürekli değişim ve gelişim içerisindeki serüvenini toplumlara kaynak olarak aktaran en önemli unsurdur. Sanat sayesinde geçmişe ait izleri; bir heykel, bir duvar yazısı veya resim ile en yalın ve doğal halde geçmişten günümüze görebilmek mümkündür. Sanatın niteliği, her zaman insanın ve insan yaşamının niteliğiyle sıkı sıkıya ilişkilidir. Çünkü “ İnsan varlığının bir anlatımıdır” (Uçan, 1994:69). Buna göre sanat eğitimi temelini insanın yaratıcılığından alan eğitimin önemli bir alanıdır (Kurtuluş, 2001).

San'a göre sanat eğitiminde amaç; kendine güvenen, bağımsız, özgür, kendini gerçekleştirebilen, yetenek ve yetilerini doğru kullanabilen, kendi ile birlikte çevresini de gerçekleştirebilen, dış dünyaya ve yaşadıklarına saygılı, üretken, coşkulu, dengeli, akıllı, duyarlı, duygusal ve zihinsel etkinliklerini yapan yaratıcı insanlar kazanmaktır (San,1984:6). Sanat eğitimi bireyin toplumsal gelişimi, değişimi ve dönüşümü için etkili bir araçtır.

Bu yüzden sanat eğitiminin, örgün eğitim kurumlarında okul öncesi dönemden başlayarak bütün düzeylerde bireylere aktarılması, sağlıklı bir toplum için oldukça önemlidir. Müzik ve resim dersleri okullarda verilen temel sanat dersleri arasındadır. Müzik dersleri ilköğretim, ortaokul ve lise düzeylerinde müzik öğretim programı çerçevesinde yapılmaktadır.

Müzik eğitimi çocukların zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak, bireysel ve toplumsal ilişkilerini, yaratıcılıklarını, özgüvenlerini, estetik yönlerini geliştirmek,

duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak gibi davranışlar müzik dersi öğretim programı içerisindeki bazı özel amaçlardır.

Müzik eğitiminin erken yaşlarda yani çocukluk döneminde başlaması çocuğun müziksel zekasını, psikomotor davranışlarını, konuştuğu dili, sosyal ilişkilerini ve kişilik gelişimini etkilemesi açısından oldukça önemlidir.

Müziğin önemli etkisinin olduğu diğer bir yaş dönemi ise çocukluk döneminden sonra gelen ergenlik dönemidir. Bu dönem çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemidir. 12-22 yaşlar arasında gerçekleşen bu süreçte genç; fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak bir değişime maruz kalır ve duygularda ani değişimler, kaygılar, alınganlıklar yaşanmaktadır. Bu dönemdeki gençlerde müziği genellikle, kim olduklarını göstermek için ya da nasıl bilinmek istediklerinin mesajını vermek için kullandıkları görülmektedir. Aynı zamanda müzik ergen için en güçlü iletişim araçlarından biridir.

Bu anlamda, ergenlik dönemine rastlayan lise yıllarında, gencin bu süreci daha sağlıklı bir şekilde geçirmesini sağlaması açısından, yapılan sanatsal faaliyetler önemlidir. Bu anlamda lise düzeyinde verilen müzik dersleri de önemli bir etkiye sahiptir.

Müzik dersi farklı lise türlerinde (Fen Lisesi, Genel Lisesi, Anadolu Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi) zorunlu-seçmeli ders olarak verilmektedir. 9-12 Müzik Dersi Öğretim Programında belirtilen özel amaçlarda; gençlerin müzik alanında yapılan çalışmaları ve gelişmeleri takip etmeleri, müziğe yönelik olumlu tutum sergileyerek özgüvenini ve yaratıcılığını geliştirmeleri, ilgi ve yeteneği doğrultusunda müzik etkinliklerine (şarkı söyleme, yaratıcı çalışmalar, araştırma) yönelmeleri, bilinçli bir müzik dinleyicisi olmaları gibi davranışlar kazanmaları hedeflenmiştir.

Ancak ergenlik dönemde en sık karşılaşılan problemlerin başında sınav kaygısının geldiği (Özkan ve Yılmaz, 2010) ve söz konusu kaygı örüntüsünün

öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal alanlardaki faaliyetlerini engellediği negatif anlamda etkilediği ve başarı seviyelerini düşürdüğü görülmektedir. Özellikle geleceklerini belirleyecek bir sınavın varlığı bazen sanatsal faaliyetlere katılmalarına engel olmaktadır. Lise öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumları incelendiğinde ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin tutumlarına göre daha düşük olduğu görülmüştür. Bu ilgi düzeyi 9. sınıfta daha yüksekken, her üst sınıfa geçişte ilgi düzeylerinin azaldığı görülmektedir. Üniversiteye giriş sınav sisteminde müzik ve resim gibi sanat derslerinin değerlendirilmeye alınmaması, bu derslere olan ilgiyi daha da düşürdüğü söylenebilir.

Müzik öğrenme sürecindeki iç koşullardan bir tanesi tutumdur. Tutum, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal öğelerden oluşur. Tutumlar, hem olumlu hem de olumsuz anlamda, bireylerin her seviyedeki davranışlarını yönlendirir. Bundan dolayı bu araştırmada ergenlik sürecinde olan ve müzik dersi alan 9. ve 10. sınıf lise öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumları incelenmiştir.

Bununla birlikte gençlerin müzik dersine ilişkin algıları da incelenmek istenmiştir. Algı; duyumların çeşitli biçimlerde örgütlenip anlam kazanması ve yorumlanmasıdır. Algı psikolojik bir olaydır. Algılama anında, geçmiş yaşantılar, diğer duyu organlarından gelen başka duyular, o andaki beklentiler, toplumsal ve kültürel etken ve değerler vardır. Buradan yola çıkarak araştırmada müzik dersi alan 9. ve 10. sınıf lise gençlerinin müzik dersine ilişkin algıları incelenmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın problem cümlesi: “Lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları ve algıları nedir?” olarak belirlenmiştir.

1.2. Amaç

Araştırmanın genel amacı: Lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarını ve algılarını incelemektir. Buna göre; aşağıdaki araştırma soruları oluşturulmuştur:

1. Lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları nelerdir?

2. Lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları cinsiyetine buldukları sınıfa ve okul türüne göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

3. Lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin algıları nedir?

1.3. Önem

Lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum ve algılarının incelenmesi lise seviyesinde yapılan müzik eğitimi konusunda alana bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Özellikle ergenlik dönemine rastlayan bu eğitim sürecinde öğrencilerin müzik dersine ilişkin algıları, müzik öğretmenlerine ders içerikleri, öğretme stilleri, etkinlik planları gibi konularda yol göstermesini sağlayacaktır.

1.4. Sınırlılıklar

- 1) Bu çalışma 2018-2019 öğretim yılı ile sınırlıdır.
- 2) Bu çalışma bu alanda geliştirilmiş tutum ölçeği ile sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

Ölçeğe verilen cevapların geçerli olduğu ve öğrencilerin haftada iki ders saati müzik dersi yaptığı varsayılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Sanat Eğitimi ve Genel Müzik Eğitimi

Sanat, bireyin yaşamının her anında onun ayrılmaz bir parçasıdır. İnsan çevresinde her gün bir sanat biçimi ile karşılaşır. Bu sanat ürünü kullandıkları bir sabah kahvaltısı tabağında, elbiselerinde, mobilyalarında, sofrta takımlarında olabilir. Sanat; bir duygunun, yaratıcılığın, tasarımın ve bunun gibi sıralayabileceğimiz bir çok duygunun dışa aktarımında kullanılan hayal gücünün ürünüdür. Sanat; sınırsız ve uçsuz bucaksız düşünce aktarımın ifadesidir. Beğenilme kaygısı taşımadan yapılan tamamen insanların hayal gücüne dayalı olan bu aktarım, tarihler boyunca her medeniyette veya toplumda mutlaka bir takım izler bırakmıştır. Sanat her zaman hayatımızın bir parçasıdır. Sanat sokakta, tarihi binalarda, şehirlerde, köylerde kısacası hayatımızın her anında bizimle beraberdir.

Gökbulut (2005), sanat eğitiminin, genel eğitimin vazgeçilmez bir parçası olduğunu algılamak ve uygulamak, her aydının sorumluluğu olduğunu vurgulamaktadır. Çünkü kültür ve uygarlığın sanat yoluyla ölümsüzleştirilmesi; sanatın, halk kültürünün ve günlük yaşamın zengin estetik birikimiyle beslenebilmesi için çocuk yaşta sanat sevgisine ve sanat bilincine sahip olunması gerekmektedir. Bu yüzden insanın genel eğitimi bir bütün olabilmesi için, sanat eğitiminin genel eğitimin bir parçası olması gerekmektedir (Akt. Mercin, Alakuş, 2007:17).

Sanat eğitimi; bireyin yaratıcılığını, duygu ve düşüncelerini anlatabilme yeteneğini ortaya çıkarmaya ve ortaya çıkan bu potansiyeli estetik düzeyde aktarmasını sağlayacak yöntem ve teknikleri öğretmeyi hedefler. Bireylerin doğal yapılarına ve gereksinimlerine uygun bir eğitim almaları için bilim gibi sanatı da öğrenmeleri, sanatsal etkinlik göstermeleri ve bu yolla yeni yaşantılar kazandırmaları bir insan hakkı olduğu gibi, çağdaş toplum açısından da bir yükümlülüktür (Saraç, 2016:5).Sanat eğitimi, insanların kendi yaşantılarını amaçlı ve yöntemli olarak

olumlu yönde değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme süreci olarak tanımlamıştır. Bu süreçten yoksunluk yani sanat eğitiminin zamanında yapılmaması, bireyin estetik duyarlılık, karşı görüşlere saygı, farklı költürlere değer verme, sanat eserlerini koruma bilinci kazanma ve evrensel ortak bir değeri paylaşma vb. gibi davranışları kazanamamasına yol açabilir. (Uçan 2002:2-3)

Gençlerde sanat eğitimi etkileşimler yoluyla beğenilerini geliştirme, hayal güçlerini arttırma, estetik düşünme becerisine sahip olma, çok yönlü düşünme gibi farklı bakış açıları sunarak değiştirmekte ve genişletmektedir. Gençler sanatı ve sanatsal faaliyetleri streslerinden, sınav kaygılarından, olumsuz düşünce ve hislerden kurtulmak için bir araç olarak kullanmaktadırlar. Bu yüzden sanat; kişiye kendini değerli, önemli hissettirir. Bu nedenledir ki gençlik sanatsız kalamaz, sanatsız bırakılamaz! Genliğin sanatsız kaldığı durumlarda, “yaşam ve gelişim damarlarından biri kopmuş demektir!” O halde, gençliğin yaşamı ve eğitimi sanatsız olamaz (Uçan,1994: 86).

Sanat eğitiminde hedef kitleyi çocuklar ve yetişkinler oluşturur. Bu dönem bireylerin nitelikli eğitim alabilmesi, Türkiye’nin geleceği açısından son derece önemlidir. Çünkü donanımlı, nitelikli bir eğitimle yetiştirilmemiş nesil, geleceğin teminatı olamaz. Bu yüzden “sanat eğitimi, gerek okul öncesinden üniversite düzeyine kadar uygulanan örgün; gerekse boş zamanları değerlendirme, bir hobi alanı olarak ömür boyu sürebilecek niteliğiyle en önemli eğitim alanlarından biri olmaya devam edecektir” (Özsoy, 2003:15).

Sanatın önemli bir kolu olan ‘Müzik’ okullarda bir eğitim alanıdır ve aslında bu eğitim doğumdan itibaren başlar. Macar müzik eğitimcisi Kodaly bir sözünde “Eskiden ocuğun müzik eğitimi, doğumundan dokuz ay önce başlamalı diye düşünürdüm. şimdi aynı düşünce değilim. Çocukların müzik eğitimi anne karnında dokuz ay önce başlamalı sözüyle daha iyi ve daha mutlu insan olmak için her çocuğun müzik eğitiminden geçmesi gerektiğini vurgulamıştır (Kamacıoğulu, 1990).

Genel müzik eğitimi tanımlamak gerekirse; okul öncesinden başlayıp ilköğretim ve ortaöğretim süresince devam eden bireyin bilişsel ve duyuşsal, devinişsel durumları baz alınarak planlı ve programlı devam eden öğrenme disiplini. Bu ğrenme disiplini müziğe ilgisi ve yeteneği olan veya olmayan herkese verilmesi gerekir. Böylece sağlıklı, öz güveni yüksek, duyarlı ve anlayışlı, sanata değer veren bireyler topluma kazandırılmış olur.

Müzik eğitimi, insanın yaşamıyla birlikte sürekli değişim ve gelişim halindedir. Birey bu değişikliğe ayak uydurarak kendisinin ve çevresinin müziksel yeteneklerinin gelişimine katkı sağlayabilir. Bireye verilen müzik eğitimiyle birlikte problem çözme, uygulama, koordinasyon sağlama gibi kişisel becerilerini geliştirmeye yönelik kazanımlar sağlanabilir. Bu gelişimle, bireyde sağlıklı gelişim alanları oluşmakla beraber mutlu ve hayattan zevk alan çocuklar yetiştirilmış olur.

İnsan yaşamının her gün hızlı bir şekilde değişmesinin kaçınılmaz olduğu bunun toplumsal kültürü, sanat süreç ve ürünlerini etkilediği ve müzik eğitimi ile ilgili gelişen anlayış ve yaklaşımların ortaya çıktığı görülmektedir. Günümüz dünyası ve ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda, ğretim programlarına dönük geliştirme çalışmaları yapılmaktadır. Müzik ğretim programlarına da bu anlayışlar yansımaktadır.

Türkiye’de cumhuriyet döneminden itibaren 1924, 1926, 1936, 1948, 1968, 1994, 2006 ve 2018 olmak üzere genel müzik eğitim programları uygulamaya konulmuştur. Müzik ğretim programlarının genel amaçları incelendiğinde bireylerin hem sanatsal, hem müziksel hem kişisel, hem de toplumsal değerlerle ilgili bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmek istediği görülmektedir. Bu kazanımların gerçekleşmesi süreci 4+4+4 eğitim düzenlemesi ile her 4 yıllık temel kademe için oluşturulan programla belirlenmiştir.

Uçan (2006) çalışmasında henüz 4+4+4 eğitim düzenlemesine geçmeden önce ilköğretimdeki ilk beş yıldagenel müzik eğitimi basamağında daha çok geçerli olan altı işlemi belirtmiştir:

1. Devinme-Oynama,
2. İşitme-Dinleme,
3. Söyleme-Çalma,
4. Doğaçlama-Besteleme,
5. Okuma-Yazma,
6. Bilgilenme-Kuramlama.

Ortaöğretimdeki genel müzik eğitimi basamağında (6.-8. sınıf) daha çok geçerli olan müzikte sekiz işlem:

1. Müziksel Devinme-Oynama,
2. Müziksel Yaratma Üretme,
3. Müziksel Seslendirme-Yorumlama
4. Müziksel Algılama Özümseme
5. Müziksel Çevirme-Dönüştürme
6. Müziksel Bilgilenme Bilgileştirme
7. Müziksel Düşünme-Yansıtma
8. Müziksel Eleştirme Değerlendirme

Her ne kadar Uçan çalışmasında on iki basamağı lise eğitimi için belirtmemiş de olsa, genel müzik eğitiminin son basamağı sayılan liselerde geçerli olabilecek 12 işlem basamağı şöyledir:

1. Müziksel Devinme-Oynama,
2. Müziksel Yaratma-Üretme,
3. Müziksel Seslendirme-Yorumlama
4. Müziksel Algılama-Özümseme
5. Müziksel Çevirme-Dönüştürme
6. Müziksel Bilgilenme-Bilgileştirme)
7. Müziksel Düşünme-Yansıtma
8. Müziksel Eleştirme-Değerlendirme
9. Müziksel İletişme ve Etkileşme
10. Müziksel Kişiliklenme-Kimlikleşme
11. Müziksel Beğenme-Hoşlanma
12. Müziksel Yararlanma-Yararlandırma.

Genel müzik eğitimi alan her bireyin bu işlem basamaklarından geçerek gerekli içeriği, beceriyi ve tutumu kazanmış olarak on iki yıllık zorunlu eğitimlerini tamamlamaları beklenmektedir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda bir sonraki bölümde zorunlu eğitimin son basamağı olan liseleri tanımak ve müzik öğretim programını incelemek önemlidir.

2.2. Türkiye’de Ortaöğretim Kurumları ve Ortaöğretim Müzik Öğretim Programı

Ortaöğretim ilköğretime dayalı, en az dört yıllık zorunlu eğitimle beraber genel kültür eğitiminin yanında; ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime ve geleceğe hazırlayan eğitim öğretim sürecidir (MEB, 2018). Ortaöğretim; genel ortaöğretim ve mesleki ve teknik ortaöğretim olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Genel ortaöğretimin amacı öğrencileri belli düzeyde genel kültüre sahip, ülkenin ekonomik ve kültürel gelişimine katkı sağlayan bireyler yetiştirmek ve yükseköğretim kurumlarına hazırlamaktır.

Genel ortaöğretimde; Anadolu Liseleri, Genel Liseler, Fen Liseleri, Sosyal Bilimler, Spor Liseleri, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ve Çok Programlı liselerden oluşmaktadır (Özcan, 2010).

Anadolu Liselerinin amacı: Öğrencileri ilgi, yetenek ve başarılarına göre yükseköğretim kurumlarına hazırlamaktır. Dünya çapında bilimsel ve teknolojik çalışmaları yapabilecek düzeyde yabancı dil öğrenimi yapılmaktadır.

Fen Liselerinin amacı: Öğrencilerin matematik ve fen alanında yükseköğretime ve nitelikli bilim adamlarının yetiştirilmesine kaynaklık etmektedir. Derslerde laboratuvar ve uygulamaya yönelik derslere ağırlık verilmektedir.

Anadolu Mesleki ve Teknik Liselerinde amacı: Mesleki bilgi ve beceri kazanılması sağlanmaktadır. Öğrenciler yetiştirildikleri okullarda kondisyon ve mülakat sınavına tabi tutulurlar. Bu okullardan mezun olanlar kendi alanları ile ilgili “iş yeri açma belgesi” ile iş yeri açabilmektedirler. Yüksekokullarla ilgili bölümlerde sınavsız geçiş hakkına sahiptirler.

Anadolu İmam Hatip Liselerinin amacı: Kuran kursu, İmamlık, Hatiplik gibi dört yıllık eğitim kurumlarıdır. Genel kültür dersleriyle birlikte Kuran-ı Kerim, Hadis, Fıkıh, mesleki Arapça, Teshir gibi dersler verilmektedir (MEB, 2009).

Eğitim Reformu girişimi' nin 2014 raporuna göre Türkiye de 15 yaş grubundaki öğrencilerin ağırlıklı olarak Fen Liseleri ya da Anadolu Liselerine gittiklerini ortaya koymuşlardır. Ayrıca araştırmada ortaöğretimdeki öğrenci nüfusunun %50' sinin Genel Liselere ya da Meslek Liselerine gittikleri fakat Meslek Liselerinde; matematik, fen ve okuma derslerinde performansların tüm program türlerine göre düşük düzeyde olduğu görülmüştür.

Türkiye' de yapılan merkezi sınavlarda Fen ve Anadolu Liselerine yerleşemeyen öğrencilerin meslek liselerine yerleştiği görülmektedir. MEB'in 2013 araştırmasında en fazla okulu bırakan öğrencilerin 9. Sınıf ve meslek liselerinden olduğu görülmüştür (Yavuz, Gülmez, Özkaral, 2016).

Müzik dersi, her lise türünde seçmeli zorunlu dersler adı altında yer almaktadır. Buna göre öğrenci resim ya da müzik alanından birini seçerek müzik öğretmeni ile haftada iki saat ders yapar.

Lise düzeyinde derse giren müzik öğretmenlerinin etkili bir öğrenme-öğretme sürecinin nasıl olduğu 2018 güncellenen Müzik Dersi Öğretim Programında verilmiştir. Programın uygulanmasında kazanımlar ve bunlara ilişkin açıklamaları bir bütün olarak ele alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Programın uygulanması esnasında işlenecek konuların derinliği ve işlenişinde öğrencilerin müziksel anlamda bireysel ve kültürel farklılıkları dikkate alınarak müziğin manevi, kültürel ve evrensel değerlerin sanat yoluyla aktarılmasında önemli bir yer tuttuğu belirtilmiştir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk ve ön bilgilerini tespit etmek amacıyla "İlköğretim Müzik (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı" incelenmesi gerektiği belirtilmiştir (MEB,2018:13).

1. Öğrencilerin etkinlikler çerçevesinde proje, poster ve afiş hazırlayarak, şarkı sözü yazarak, beste yaparak oluşturdukları ürünleri uygun ortamlarda, aileleri ve çevreleriyle paylaşımları mutlaka desteklenmelidir.

2. Öğretmen derse ilişkin konuları sevdirmeli, öğrencilerin besteci ve yorumcuların biyografilerini incelemelerini, konser etkinliklerine katılımlarını ve görev almalarını teşvik etmelidir.

3. Ders yılı sonunda öğrencilerin öğrendiklerini sergilemek, paylaşmak ve öğrenmeyi zevkli kılmak amacıyla yıl sonu etkinlikleri (dinleti, konser vb.) düzenlenmelidir.

4. Öğretmenler, sadece ders kitaplarına bağlı kalmamalıdır. Sınıf düzeyi, öğrencilerin ilgi, hazırbulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri gibi unsurları göz önünde bulundurarak kazanımlarla tutarlı olacak şekilde öğretim materyalleri (müzik notaları, müzik yazılımları, bilişim teknolojisi araçları, görsel ve işitsel materyaller, dinleti, sunum, etkinlik, çalışma kâğıtları, proje vb.) yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır.

5. Öğrencilerden her sınıf düzeyinde türkü, şarkı vb. söyleme etkinliklerinden dengeli olarak sekiz eser seslendirmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca EBA gibi kaynaklar takip edilerek ilgili müzik dağarcığı eğitim öğretim sürecine dâhil edilmelidir.

6. Nörobilim ve müzik psikolojisi bilim dallarında yapılan güncel çalışmalar çalgı eğitiminin beyin farklı işlev gören bölgelerini geliştirdiğini ortaya çıkarmıştır. Çalgı eğitimi ile ilgili kurs, egzersiz vb. çalışmalara yönelik düzenlemeler müzik dersi zümre toplantılarında alınan kararlar ile belirlenmelidir. Dolayısıyla ders kitaplarında çalgı eğitimi ile ilgili içerik beklenmemekle birlikte çalgı eğitimi her sınıf düzeyinde öğrencilerin talep ve yetenekleri doğrultusunda dikkate alınmalı ve öğrencilere bu yönde uygun rehberlik yapılmalıdır.

2018 güncellenen Müzik Dersi Öğretim Programında Lise öğrencilerine kazandırılması hedeflenen alana özgü beceriler şöyledir:

1. Deşifre becerisi
2. Eleştirel düşünme
3. Estetik algı
4. İcra ve yorumlama
5. Müziği iletişim dili olarak kullanma
6. Katılımcı müziksel çalışma (Koro vb.)
7. Makamsal ve tonal ayırt edicilik
8. Müzik terminolojisini doğru ve yerinde kullanma
9. Sahne ve performans becerisi
10. Müzik teknolojilerini kullanma (MEB,2018:13)

Müzik dersi 2018 Müzik Öğretim Programında öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenme yoluyla müziği sevmesi, müzikten haz almalarının sağlanması, müzik eğitimi yoluyla kendilerini ve çevrelerini tanımaları ve estetik bakış açılarının oluşturulmasında Müzik Dersi Öğretim Programı önemli bir yer tutmaktadır. Bu anlayışla hazırlanan 9-12 Müzik Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin;

1. İstiklâl Marşı' mızla beraber millî birlik ve bütünlüğümüzü pekiştiren diğer marşlarımızı doğru ve etkili seslendirmeleri,
2. Müzik alanında yapılan çalışmalarını ve gelişmeleri takip etmeleri,
3. Müziğe yönelik olumlu tutum sergileyerek özgüvenini ve yaratıcılığını geliştirmeleri,

4. İlgisi ve yeteneği doğrultusunda m¼zik etkinliklerine (şarkı s¼yleme, yaratıcı çalışmalar, araştırma) y¼nelmeleri,
5. M¼ziksel bilgi, g¼rg¼, ilgi, istek ve yeteneklerini geliştirmeleri,
6. M¼zik terminolojisini ve dilini doğru kullanmaları,
7. M¼ziksel algı ve bilgilenme ile m¼ziksel temel okuma ve yazma becerisine sahip olmaları,
8. M¼ziđin diğer sanat dallarıyla ilişkisini kurarak estetik duygularını geliştirmeleri,
9. Bilinçli bir m¼zik dinleyicisi olmaları,
10. M¼zik dağarcığı oluşturmaları,
11. Ülkemizdeki m¼zik t¼rlerini ve önemli sanatçılarını tanımaları,
12. Evrensel bir m¼zik k¼lt¼r¼ne sahip olmaları

amaçlanmaktadır. (MEB,2018:12)

9-12 M¼zik Dersi Öğretim Programı kazanımlar bakımından g¼ncellenmiř, felsefesi yapılandırıcı öğrenme yaklaşımı üzerine temellendirilmiştir. Ancak m¼zik eğitiminin en önemli boyutu olan ‘Çalgı Çalma’ öğrenme alanı içerisinde yer almamış özel amaçlardan çıkartılmıştır. Çalgı eğitimini sadece her sınıf düzeyinde öğrencilerin talep ve yetenekleri doğrultusunda dikkate alınması gerektiği ve öğrencilere bu yönde uygun rehberlik yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Bir sonraki bölümde, liselerde eğitim alan gençlerin yaş dönemlerine ilişkin özellikleri ‘Ergenlik’ ele alınmıştır.

2.3. Ergenlik Dönemi

Ergenlik dönemi; çocukluktan erişkinliğe geçiş ile başlayan ve kimliğin kazanılması ile sonlanan çocuklukla genç yetişkinlik arasında bir dönemdir. 12-22 yaşlar arasını kapsayan fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişme sürecidir. Bu dönemde ki gelişim beslenme, cinsiyet, coğrafi etkenler ve sosyo-ekonomik düzey gibi birçok etken bu durumu etkileyebilmektedir. Fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişim alanlarında hızla değişimler nedeniyle bu dönemi “fırtına ve stres” dönemi olarak da tanımlayabiliriz (Alisinanoğlu, 2001:1).

“Terim olarak ergenlik, ‘büyümek’ ya da ‘yetişkinliğe erişmek’ anlamında kullanılan Latince kökenli ‘Adolescere’ kökünden gelen ‘Adolescence’ teriminin karşılığı olarak kullanılır” (Orhan, 2003: 19, Akt. Angı, Şendur, 2015). Kişi kendisine ‘Ben Kimim?’ sorusunu sorduğu ve cevap aradığı bu dönem ergenlik için önemlidir. Kişi, anne veya baba, arkadaş, akraba ve iletişim araçlarının sunduğu bir kişiyi örnek alıp onları taklit etme yoluna gidebilir. Bu dönemi sorunsuz atlatan kişiler kimlik duygusu kazanırken, atlatamayanlar rol karmaşası içine düşmektedirler (Bacanlı, 1999:3, Akt. Angı, Şendur, 2015).

İnsan hayatındaki en hızlı büyüme ve gelişim aşamaları doğum öncesi, doğumdan sonraki ilk yıllar ve ergenlik dönemidir. Bir anda hızlanan ve oransız olarak ortaya çıkan büyümeye ergenin adapte olması zor olabilir. Bu dönemde yaşanan sakarlıklara sık rastlanabilir ve hızla değişen fiziksel görünüm benlik algısını da etkileyebilir (<http://www.guncedanismanlik.net>).

Acar ergenlik dönemini dört gruba ayırmıştır. Bunlar: Fiziksel gelişim, zihinsel gelişim, sosyal gelişim ve duygusal gelişim şeklindedir.

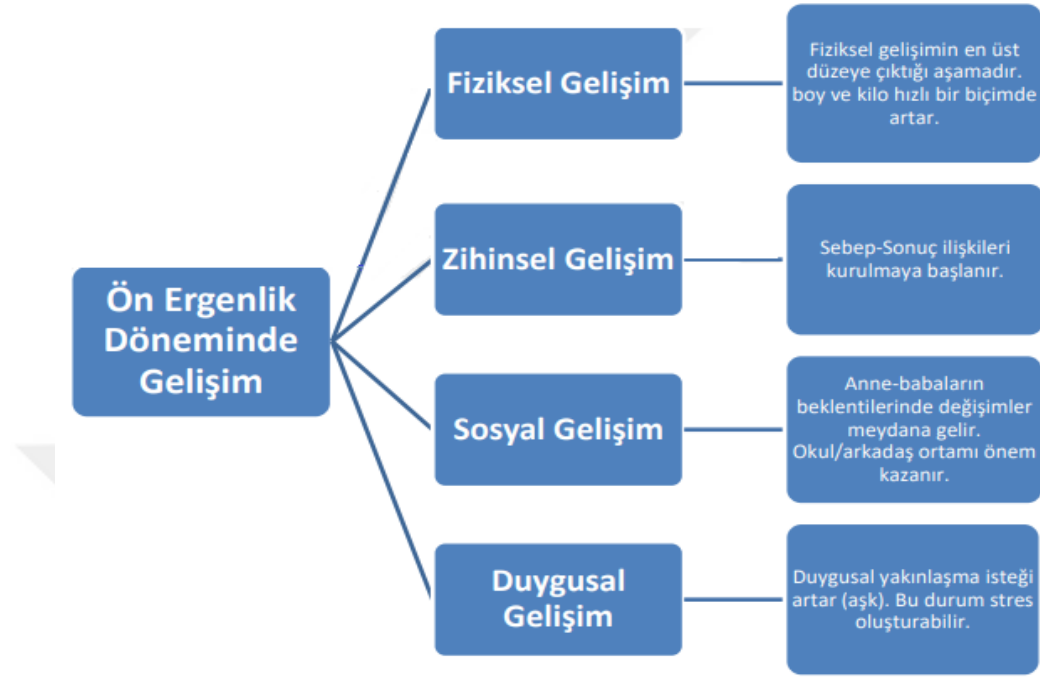
Fiziksel gelişimde, vücut organları aynı oranda gelişim göstermez. Bu durum düzensizlik meydana getirir ve bireyde sakarlık, acemilik gibi durumlar ortaya çıkabilmektedir. Bu dönemde kızlar ve erkeklerde farklı gelişim özellikleri de görülmektedir.

Ergenlikte zihinsel gelişimde; birey herhangi bir sorunla karşı karşıya kaldığında birden fazla farklı değişkeni düşünerek neden sonuç ilişkisi kurmaktadır. Çocukluk döneminde somut gerçekliklerle düşünürken ergenlikle beraber bu durumu daha da geliştirir. Birey bu dönemde çok farklı sembolleri kullanabilmekte ve çözüme yönelik etkinliklerde bu sembolleri kullanabilmektedir. Zeka ergenlik çağında hızla gelişir. Bu dönemde, 15-16 yaşlarında doruğa ulaşır ve 20 yaşına kadar ilerleme düzeyi yavaşlar. 12 yaşla beraber soyut düşünmede artış görülür, yeni kavram ve düşünceler üretebilir, tümevarım ve tümdengelim yöntemlerini kullanabilir.

Ergenlikte sosyal gelişimde; bireyde önemli değişimler görülmektedir. En önemlisi birey, aileden uzaklaşır ve arkadaşlarına yakınlaşmaktadır. Bu dönemde aile fertlerinin birey ile iletişimi çok önemlidir. Bireyin ilgi ve yeteneklerinin farkında olmaları, onlara özerklik imkanı sağlamaları, bu dönemin sağlıklı bir şekilde atlatılmasına yardımcı olacaktır.

Ergenlik duygusal gelişimde bireyin içindeki dönem gereği aniden duygularda değişimler yaşanmaktadır. Bireyde yaşadığı duygusal durumdan dolayı; alıngan, kırılğan, ters, tedirgin olma, sıkılğan, durgun ve dalgınlık gibi birçok ruhsal zorlanma görülmektedir (Acar, 2017).Ergenlerde davranışlarını kontrol edememe ve aniden gelen öfke patlamaları, çevresiyle olan ilişkilerini de etkilemektedir. Bireyin bu dönemi sağlıklı atlatabilmesi aile ve çevresinin daha anlayışlı ve duyarlı davranması bu geçici süreçte bireye olumlu yönde katkılar sağlayabilmektedir.

Şekil 1. Ön Ergenlik Döneminde Gelişim (Acar, 2017:20).

Ergenlik dönemindeki gençler müziği, kim olduklarını göstermek için ya da nasıl bilinmek istediklerinin mesajını vermek için kullanabilirler. Bu anlamda müzik, ergen için en güçlü iletişim araçlarından biridir(Angı, Şendur, 2015:225).

Zillmann ve Gan'ın araştırmasında (1997) Amerika'daki gençlerin kendi kimliklerini bulmada hoşlandıkları müziklerin ve sanatçıların yardımcı olduğunu göstermiştir.

Lull'a göre; genç insanların, müziği her düzeyde otoriteye direnmek için, kişiliklerini ortaya koymak için, akran ilişkileri ve romantik gönül ilişkileri geliştirmek için ve ebeveynlerinin ve okullarının onlara anlatamadıkları ne varsa öğrenmek için kullandıklarını ortaya koymuştur. Bu sebeple müzik, gençlerle sağlıklı iletişim kurulması ve onların gerçek dünyalarını anlayabilmek açısından en önemli araçlardan biridir. (Erdem, 2011:19).

2.3.1. Ergen Gelişiminde Müziğin Rolü

Müzik, birçok ergenin gelişimi için önemlidir. Ergenlik, çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi ve yoğrulma dönemidir. Araştırmalara göre kararlı bir birey ile onun çevresinde değişen sosyal çevre ve ekolojik alanlar iç içedir. Birey, zamanla kademeli olarak çalışan sistemle bu biyopsikososyal dönemde yeni stresler, karmaşık konularla karşılaşmaktadır (Arnet,1999, Akt, Miranda,2013).

Birçok ergen bu gelişimsel döneme adapte olabilmekte aynı zaman da gelişebilmektedir (Steinberg ve Morris, 2001, Miranda). Ergenlerin yaşamış oldukları bu yoğun gelişimsel döneminde müzik, onlar için adeta bir film müziği etkisindedir. Ortalama olarak, ergenler günde üç saatten fazla müzik dinlemektedirler. Ergenlik dönemleri boyunca gençlerin, 10,000 saat müzik dinlemiş oldukları görülmüştür (Roberts ve diğerleri, 2009; Tarrant, North, & Hargreaves, 2000; Zillmann & Gan, 1997 Akt, Miranda,2013). Müziğe ayırdıkları bu büyük zaman onları genç ve uzman dinleyici olarak kabul etmemizi sağlamaktadır.

Ergenlik kimliğin kademeli gelişimi için kritik bir dönemdir (Co'te, 2009, Akt, Miranda,2013). Sosyal medya, ergenlerin potansiyel benliklerini keşfetmelerini sağlamakla birlikte kimlik geliştirmek için de fırsatlar sunabilmektedir. (Roberts ve ark, 2009, Akt, Miranda,2013). Kistler, Rodger, Power, Austin, and Hill (2010) araştırmalarında müziğin ergenlerin gelişimini etkilenmesinde, sosyal ve bilişsel normların etkisi olduğunu göstermişlerdir. Ayrıca Kistler ve arkadaşları, ergenlerin kendilerini müzik medyasındaki karakterlerle karşılaştırarak bir değerlendirme yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu sayede ergenler müziği fiziksel çekiciliklerini arttırmak amacıyla sosyal imajlarının kaynağı olarak kullanmaktadırlar (North ve ark, 2000, Akt Miranda,2013).

Erdem' e göre ergenler, müziği bir mesaj vermek, kim olduklarını göstermek için ya da nasıl bilinmek istediklerinin mesajını vermek için kullanabilirler. Bu anlamda müzik ergen için en güçlü iletişim araçlarından biridir (Erdem, 2011: 20).

Schwartz ve Fourt' un çalışmasında ergenlerin dinledikleri müzik türlerine göre; hard rock, heavy metal, klasik rock, rap gibi müzik türlerinin suç işleme davranışı sergileme ve anti sosyal davranış gösterme eğilimi oluşturduğu görülmüştür. Ayrıca aynı araştırmada, hafif müzik dinleyen gençler veya sadece sert müzik tarzını dinleyen gençlere göre, bütün tarzları dinleyen gençlerin; çevre, akran ilişkileri ve aile ilişkilerinde sorun yaşamadıkları görülmüştür.

Bir diğer çalışmada Frith (1981:217) alt kültürlerin müzik stili olarak rock'n roll, hippy, punk gibi müzik türlerini benimsedikleri, bu müzik türlerini adeta üzerlerinde rozet gibi taşıdıkları, bunu iletişimlerinde ve tavırlarında yansıttıklarını göstermiştir. Bu müzik türlerini dinleyen gençlerin, suç işleme oranı dinlemeyenlere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Görüldüğü üzere birçok çalışmada müziğin insanlar ve gençler üzerinde etkisi ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Gençlerin de dinledikleri müzik tarzları onların buldukları çevre ve durumlar çerçevesinde şekillenmektedir. Enerjisi yüksek müzikler dinlemek bireyi mutlu hissettirirken, sert geçişlerin olduğu gergin ve melankoli yüklü müziklerin mutsuz ve olumsuz davranışlar yönünden etki ettiği görülmektedir.

2.3.2. Ergenlik Döneminde Müzik ve Sosyalleşme

Ergenlik döneminde aileden uzaklaşan birey, akranlarıyla geçirdiği zamanın uzamasıyla birlikte müzik tercihlerini arkadaşlarıyla sosyalleşmek amacıyla kullandığı görülmüştür. Bu durumda müzik, ergenlerin sosyalleşmelerini desteklemektedir (Brown ve Larson, 2009, Akt Miranda,2013). Ancak Miranda ve Gaudreau (2011) çalışmasında; ergenlerin arkadaşlarıyla paylaştıkları müzik tercihlerini aileleriyle de paylaşabildiklerini belirtmiştir.

Farklı bir çalışmada ergenlerin arkadaşlarını memnun etmek amacıyla da müzik dinleyebilecekleri sonucuna ulaşılmıştır. (North ve ark, 2000, Akt Miranda). Bu durum, gençlerin karşılıklı beğenilerini etkilemesi açısından önemlidir. Çünkü

müzik zevkleri, akranlar arasında iyi bir izlenim bırakmak için de kullanılabilir. (Finna's, 1989, Akt, Miranda,2013). Miranda ve arkadaşları; ergenlerin müzik dinlerken bir fantezi dünyasında yaşadıklarını da rapor etmişlerdir. Ergenlerin müzik dinlerken sosyal becerilerini ve hayal ettikleri sosyal senaryoları film müziği gibi düşündüklerini aynı zamanda bunu hissettiklerini belirtmişlerdir (Miranda, Gaudreau, Morizot ve Fallu, 2012).

Ergenlerle müzik çalışması yapılırken gelişim psikolojisinden yararlanılmalı hatta öğrenilmelidir. Çünkü bireyin; akranlarıyla, arkadaşlarıyla ve ebeveynleriyle müzik dinlerken, nasıl sosyalleşebilecekleri konusunda kişiler arası ilişkilerde bilgi verilmeli aynı zamanda hayal dünyalarında canlandırdıkları müziğin gerçek olup olmadığını ortaya koyulması sağlanmalıdır.

Ergenler müziği, bazı duygusal ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kullanabilirler (North ve ark., 2000; Saarikallio & Erkkilä, 2007). Yaşadıkları duygusal dalgalanmaların kendilerinde yaratmış olduğu hissi en aza indirmek amacıyla müziği bir araç olarak kullanmaktadırlar. Ergenler müzik yoluyla duygularını düzenlerken kendilerini dinlendirmek, strese uzaklaşmak amacıyla güderler (Schwartz ve Fourts, 2003). Ancak müzik her şeyin ilacı olmadığı gibi bazen uyarlanmış veya uyumsuz duygu düzenleme biçimlerini de ortaya çıkarabilmektedir (Greenwood ve Long, 2009).

2.4. Tutum ve Algı

Tutum bireyin çevresindeki herhangi bir olgu veya nesneye karşı sahiplenme eğilimi olarak ifade edilir (İnceoğlu, 2011:16). Tutum bireyin toplumsal ve kültürel çevresindeki bir durumu, yaşanan bir olaya karşı göstermiş olduğu davranış biçimi de diyebiliriz.

Alport'a göre tutum “ *bireyin bütün nesnelere karşı gösterdiği tepkiler ve yaşanan durumlar üzerinde etkin bir güç aynı zamanda organize olan ussal ve*

sinirsel davranışta bulunma halidir” Yani tutumun öğrenme sürecinde deneyimler yoluyla bağlantısının olduğunu belirtmektedir (İnceoğlu, 2011:17).

Tutumların oluşmasını etkileyen bazı faktörler vardır. Bunlar gündelik hayatımızda veya çevremizde gözlemlediğimiz birtakım durumlarla yani nesnelere, kişiler arası ilişkiler gibi sürekli çeşitli değişkenlerle etkileşim içinde olmaktadır. Bu etkileşimle birlikte bunlardan bazılarını kullanırız veya seçeriz. Tercih etmediklerimizi ya da ilgimizin dışında kalanları yok sayarak görmezden gelmekteyiz. İşte bu yüzden tutumlarımız hayat boyunca yargılarımız ve içine girdiğimiz ortamlar çerçevesinde şekillenir.

Güven’ in araştırmasında Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar’a (2016) göre tutumların edinilmesinde; bireyin deneyimleri yaşadıkları çevre ve kitle iletişim araçlarının rolü önemlidir. Bunlarla beraber bireylerin müziğe ilişkin tutumlarının gelişmesinde de bu durumların etkili olduğu düşünülebilir. Örnek vermek gerekirse; televizyon, internet, sosyal medya üzerinden yayınlanan müziklerin bireylerde olumlu olumsuz tutum sergilemelerine sebep olabileceği düşünülmektedir (Akt, Güven, 2017:2).

İnsanın dış dünyadaki soyut yada somut nesnelere ilişkikurması ve bunlar hakkında yargıda bulunması için soyut ve somut nesnelere karşı belirli bir davranış ortaya koyması algılama ile başlar (İnceoğlu, 2011:86).

Morgan (1994:265) algı kavramını “*Öğrenirken ya da düşünürken yararlandığımız duygusal bilgiyi, algı ve duyum olarak iki şekilde işlemekteyiz. Duyumlar yaşamımızın bir parçasıdır. Duyumu, kahvenin sıcaklığı, iğnenin batması ve bunun gibi duyduğumuz acı gibi yaşantıları içermektedir. Duyumları yorumlamamız da ve onları anlamlı hale getirme sürecine algı denir*” (Düzgören, Gerekten, 2017: 88)

Algularımız yaşantılarımızla ve çevremizle etkileşim halindeyken sürekli değişim içerisinde olabilir. Kişilerin içinde bulunduğu duygu durum değişiklikleri bile algılama sürecini etkileyebilir. Günlük hayatımızda yaşadığımız ani değişimler

yani sevinç, öfke, mutluluk gibi faktörler bu süreçleri tetikleyebilir. İnsan mutluyken çevresinde olup biten değişiklikleri fark edebilir, örneğin kişiye bir çiçeğin kokusu o anda muazzam hisler uyandırabilir. Kişi gün içerisinde kötü durumlar ile karşı karşıya kaldıysa ve mutsuz bir ruh halindeyse çevresindeki değişikliklerin farkına bile varamaz.

İnsanlarla ikili ilişkilerimizde dahi algılama süreçleri aktiftir. İnsanın çevresiyle olan izlenimi küçük yaştan itibaren başlar ve kişi küçük yaştan itibaren neye olumlu neye olumsuz tepki vereceğini bilir. Yaşam deneyimi ile kişi neyi sevip sevmediğini, kime ve neye karşı olumlu tepki verip vermemesi gerektiğini algılama deneyimi sayesinde bilir ve ona göre davranmaktadır.

2.5.İlgili Araştırmalar

Düzgören ve Gerekten' in (2017) Anadolu Lisesi öğrencilerinin “Müzik dersi” kavramına ilişkin algıları çalışmasında Anadolu Lisesi öğrencileri; 94 ü geçerli metafor üretmişlerdir. Bu metaforlar 8 farklı kavramsal kategoriye ayrılmış ve yorumlanmıştır. Yapılan verilerin analizinde nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Öğrencilerin, müzik öğretmenlerinin derste çalgı kullanmasının ve müzik dersine karşı olumlu sonuçları ortaya çıkmıştır. Öğrenciler müzik dersi metaforlarında en çok duygu, ruhun gıdası, huzur metaforlarını tercih etmişlerdir. Birçok metafor incelendiğinde öğrencilerin müzik dersi ile ilgili olumlu tutuma sahip oldukları görülmüştür.

Akarsu (2017) Ortaokul (5-8) öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının çeşitli boyutlar açısından değerlendirilmesi çalışmasında, Zeki Nacakcı'nın geliştirdiği 15 maddelik müzik dersi tutum ölçeği kullanılmıştır. Araştırmaya göre ortaokul öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumlarının olumlu olduğu görülmüştür. 5. Sınıfların tutumları olumlu iken bu durum sekizinci sınıflara doğru düşüş eğilimi göstermiştir. Yapılan çalışmada genel olarak tutumların %80 olumlu olduğu görülmüştür.

Kabataş (2017) İlköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumlarının müzik ve müzik teknolojileri dersini günlük hayatla ilişkilendirmedeki başarılarına etkisi araştırmasında betimsel türde ilişkisel tarama modeli ile yapılmıştır. 162 ilköğretim 8. Sınıf öğrencisiyle çalışma yapılmıştır. Çalışma 77 öğrenciye uygulanmıştır. 30 sorudan oluşan testin güvenirliği 0,78 bulunmuştur. Araştırmada erkek öğrencilerin tutumları kız öğrencilere göre daha olumlu olduğu görülmüştür. Ayrıca kız öğrenciler müzik dersini günlük hayatta ilişkilendirmedeki başarıları erkek öğrencilere göre daha farklı olduğu ortaya çıkmıştır. Erkek öğrencilerin müzik dersine tutumları ile dersi günlük hayatta ilişkilendirme başarıları arasında pozitif yönde ilişki olduğu görülmüştür. Araştırma sonucuna göre ise erkek öğrencilerin müziğe karşı tutumları kız öğrencilerden olumlu olmasına rağmen, kızların müziği günlük hayat içerisinde ilişkilendirme başarıları erkeklere oranla daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Tez ve Aydın Uygun (2016)Ortaokul öğrencilerinin müzik dersi ve müzik öğretmenine ilişkin algılarının metaforik analizi araştırmasında 972 öğrenci ile çalışma yapılmıştır. Çalışmada müzik dersine ilişkin 277, müzik öğretmenine ilişkin ise 195 metafor belirlenmiştir. Müzik dersine ilişkin metaforlar 13 müzik öğretmenine ilişkin 15 birbirinden farklı kategori toplanmıştır. Müzik dersine ilişkin “ Eğlendiren, mutluluk veren bir ders olarak müzik dersi” kategorisi öğrencilerin en çok katılım gösterdiği kategoridir. Öğrenciler müzik dersini eğlendiren ve mutluluk veren bir ders olarak görmektedirler. Ayrıca müzik dersinin eğlendiren ve mutluluk veren bir ders olarak gördükleri, müzik dersini çeşitli şarkıları ve çalgıları öğrendikleri bir ders olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada üretilen metaforların çoğu olumlu nitelik taşıdığı da ortaya çıktığı görülmüştür.

Bulut ve Gülsoy (2016) Ortaokul öğrencilerinin müzik dersine yönelik görüşleri (Niğde İli Örneği) çalışmasında; 5. 6. 7. 8. Sınıflarında öğrenim gören 644 öğrenciyle çalışma yapılmıştır. 5.sınıf öğrencilerinin çoğu müzik dersini zevkli bulduğu, müzik öğretmenini ve müzik dersini sevdiği, 6. 7. 8. Sınıf öğrencilerinin çoğu müzik dersini sevdiği görülmüştür.6.sınıfların müzik dersini eğlenceli, önemli

bir ders olarak gördükleri, 7. Sınıf öğrencilerinin müzik dersini, eğlenceli buldukları ve bu dersle birlikte davranışlarını olumlu buldukları, 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersini rahatlatıcı ve önemli ders olarak gördükleri saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin konuya ilişkin görüşlerinin çoğu duyuşsal alana yönelik olduğu da belirlenmiştir.

Andaç ve Temiz (2016) müzik dersinde teknoloji kullanımının İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumlarına etkisi çalışmasında 4. sınıf kontrol grubu öğrencilerine verilen müzik eğitiminde öğrencilerin derse karşı olumlu tutum sergiledikleri, 4.sınıf deney grubu öğrencilerinin teknoloji destekli müzik eğitiminin öğrencilerde derse karşı tutumunda olumlu yönde etkilediği görülmüştür. 4. sınıf öğrencilerinin müziğe karşı tutumları her iki grupta da anlamlı farklar olduğu, 5. sınıf deney grubu öğrencilerine verilen teknoloji destekli müzik eğitiminin derse karşı olumlu sonuçlar verdiği görülmüştür. 5. sınıf öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumları her iki grup arasında da anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

Afacan ve Özgür (2016) 6 ve 7. sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi çalışmasında Araştırma grubunu Kırşehir ilinde öğrenim gören 6 ve 7. sınıf öğrencilerinden 316 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma sonucunda 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının olumlu olduğu, kız ve erkek öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin tutum ölçeğinden aldıkları puanların, okulların içinde bulunduğu sosyoekonomik çevreye göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Orta ve üst sosyoekonomik çevre okullarında öğrenim gören öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve üst sosyoekonomik çevrede bulunan ilköğretim öğrencilerinin tutumları diğer sosyoekonomik çevre okullarındaki öğrencilere nispeten daha düşük olduğu görülmüştür. Sınıf değişkeni açısından incelendiğinde ise 6. sınıf lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ayrıca araştırma grubunda yer alan öğrencilerin ailesinde müzikle ilgilenen birey olanların müzik dersine ilişkin tutum puanı ortalamaları olmayanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Angı ve Şendur'un (2015) Lise öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türleri arasındaki ilişki çalışmasında Ankara' da Milli Eğitim Bakanlığına bağlı birbirinden farklı ilçelerden seçilen 7 lise ve toplamda 634 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmada lise öğrencilerinin en çok dinlemekten zevk aldıkları müzik türü 'pop' olduğu belirlenmiştir. Müzik türlerini tercih ettikleri yaşa, okudukları okula, cinsiyete, herhangi bir enstrüman çalmalarına ve liseye başlamadan önceki yaşadıkları yerleşim yerlerine göre karşılaştırıldığında anlamlı farklar olduğu belirlenmiştir. Araştırmada 15 yaşındaki öğrenciler hip hop/ rap müzik, rock /metal, 17 yaşındakiler Türk Sanat Müziği dinlemeyi tercih ettikleri, en yüksek yaş grubuna sahip 18 yaşındaki öğrenciler ise tasavvuf müziği, Türk Halk Müziğini daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır.

Umuzdaş ve Umuzdaş (2015) 8. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi çalışmasında 497 öğrenci ile çalışma yapılmıştır. Araştırmada; Umuzdaşın (2012) müzik dersine ilişkin tutum ölçeğinin 8. Sınıf düzeyine göre yeniden uyarlanması kullanılmıştır. Araştırmada, öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının olumlu olduğu, müzik dersine yönelik tutumların cinsiyet, babanın öğrenim durumu, özel müzik dersi alma ve ailenin gelir durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşma olmadığı fakat eğitim düzeyi düşük annelerin çocuklarının tutumlarının olumlu olduğu görülmüştür.

Babacan'ın (2014) AGSL öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algıları: metafor analizi çalışmasında müzik öğrencilerinin "müzik" kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar 9 farklı kategoride toplanmıştır. Bu kategorilere göre öğrenciler müziği sevgi ve mutluluk veren; heyecanlı, eğlenceli ve zevkli; bağımlılık yaratan; ilgi ve çaba gerektiren; farklı duyguları ifade eden ve çeşitlilik içeren; geliştirici ve yol gösterici; rahatlatıp dinlendiren; bütünleştirici, birleştirici ve ihtiyaç duyulan bir gereksinim olarak algılanmaktadır. Öğrencilerin en fazla metafor ürettikleri üç kategori müziğin farklı duygular ifade etmesi, çeşitlilik içermesi, müziğin ihtiyaç duyulan bir gereksinim olması ve müziğin sevgi ve mutluluk vermesidir. Bu sonuçlar göre öğrencilerin müziğin mutluluk ve hüznü vermesi gibi

ya da müziğin ağlatması ve güldürmesi gibi farklı ve zıt duyguların aynı anda ifade edilmesinde müziğin önemli bir araç olarak gördükleri söylenebilir. Aynı zamanda öğrencilerin nabız, gıda, nefes ve yaşam gibi insanların yaşamlarında ihtiyaç duydukları ve gerçekliliği yüksek olan imgelerle tanımlamaları, müziğin hayatımızdaki yerinin ne kadar önemli ve gerekli olduğu sonucunu vurgulamaktadır.

Umuzdaş ve Umuzdaş'ın (2013) sınıf öğretmenliği öğrencilerinin müzik dersine ilişkin algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi çalışmasında elde edilen metaforlar sınıf öğretmenliği lisans programına devam eden öğrencilerin müzik dersine ilişkin algılarını belirlemeye yönelik yapılmıştır. Üretilen metaforlar 59 tane olup metaforları açıklama nedenlerine göre 18 kategori olarak sınıflaması yapılmıştır. Metaforların 58 (% 98.3)' i olumludur. Öğrencilerin müzik dersini hem bilişsel hem duyuşsal kazanımlar olarak algıladıkları görülmüştür. Metaforlar anlamları incelendiğinde müzik dersini, “ işbirliği içinde yaptıkları iyi hissetme çeşitli öğretici etkinlikler” olarak algıladıkları görülmüştür.

Varış'ın (2012) ortaöğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişki çalışmasında müzik dersi alan öğrencilerin derse yönelik tutumları orta düzeyde bulunmuştur. Dersin içeriğiyle birlikte akademik başarının oldukça düşük düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin tutum puanları yükseldikçe kısmen başarı puanlarında düşme yaşandığı da belirlenmiştir. Müzik dersini gönüllü veya zorunlu seçmelerine bağlı olarak müzik dersine ait tutum ortalamaları anlamlı farklılık gösterdiği fakat akademik başarı puanı ortalamalarının ise anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

Özmenteş (2012) İlköğretim öğrencilerinin evdeki müziksel ortamları, müzik dersine yönelik tutumları ve kişisel değişkenleri arasındaki ilişkiler çalışmasında 246 öğrenci ile çalışma yapılmıştır. Araştırmada öğrencilerin, evdeki müziksel ortamlarının gelişmesinde müzik dersine yönelik tutumların artırılması açısından önemli olacağı düşünülmüştür. İlköğretim öğrencilerinin evdeki müziksel

ortamlarında, müzik üretme ve tüketme boyutları ile müzik dersine karşı tutumları arasında ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Özdemir (2012) Lise öğrencilerinin metaforik okul algılarının çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi çalışmasında Lise öğrencilerinin metaforik algıları okul türü, sınıf ve ailenin aylık geliri değişkenlerine göre analiz edilmiştir. Çalışmaya 209' u kız, 318' i erkek olmak üzere toplam 527 öğrencinin katılımı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Lise öğrencileri metaforik olarak okulu geliştirme-koruma yeri gibi algıladıkları görülmüştür. Öğrencilerin okulu baskı yeri gibi algılamalarının ise düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Cinsiyet değişkenine göre yapılan analizde kız öğrencilerin okulu, erkek öğrencilere göre daha fazla olumlu bir yer olarak algıladıkları belirlenmiştir. Okulu baskı yeri olarak algılamada ise erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre okulu daha fazla baskı yeri olarak algıladıkları anlaşılmıştır. Öğrencilerin okulu yuva gibi algılama düzeylerinin ise düşük olduğu görülmüştür. Okul türü bakımından yapılan analizde genel lise öğrencilerinin okulu, kendilerini geliştiren ve koruyan bir yer olarak algıladıkları, Anadolu lisesi öğrencilerinin ise okulun kendilerini koruduğu ve geliştirdiği algısına sahip oldukları belirlenmiştir. Okulu baskı yeri olarak algılama düzeyinde ise genel lise öğrencileri düşük, Anadolu lisesi öğrencilerinde ise bu durum orta düzeyde olduğu görülmüştür. Sınıf düzeyleri ile ilgili yapılan analizde Lise 1. sınıf öğrencilerin en yüksek olumlu okul algısına sahip oldukları fakat sınıf düzeyi yükseldikçe olumlu okul algısının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin ailelerinin aylık gelir düzeyleri analizinde düşük gelirli ailelerden gelen öğrencilerin okul algılarının en üst düzeyde olumlu olduğu, gelir durumu arttıkça algının düşüşe geçtiği görülmüştür.

İnceel'in (2011) ilköğretime devam eden çocukların müzik dersine ilişkin tutumları ile Türkçe ve müzik dersleri akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmasında, müzik dersine ilişkin tutumun cinsiyete göre farklılık gösterdiği saptanmıştır. Kızların puanlarının erkeklerin puanlarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Müzik dersine ilişkin tutumun, ailenin ekonomik durumu değişkenine göre farklılık göstermediği saptanmıştır. Müzik dersine ilişkin tutumun,

okulda bir müzik odasının bulunma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Devlet okulunda okuyanların puanlarının, özel okulda okuyanların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Müzik dersine ilişkili tutumun, öğrencinin enstrümana sahip olma durumuna göre ise, anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Müzik dersine ilişkin tutumun, okul dışında müzikle ilgilenme durumu değişkenine göre, okul dışında müzikle ilgilenenlerin puanı, ilgilenmeyenlerin puanlarına göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Saruhan (2008) Temel eğitim ikinci kademe öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumları çalışmasında kızların müzik dersine tutumları erkeklere oranla daha olumlu olduğu, öğrencilerin müzik dersini sadece bu ders için ayrılmış özel bir sınıf ortamında işlenmesi faktörüne göre farklılaştığını göstermiştir. Bu dersin özel olarak ayrılmış derslikte işlemeyen öğrencilerin işleyenlere göre daha olumlu sonuç verdiği tespit edilmiştir. Devlet okullarına devam eden öğrencilerin tutumları özel okullara devam eden öğrencilere göre tutumları olumlu çıkmıştır. Öğrencilerin okul dışında en az bir yıl özel müzik dersi alıp almadıkları değişken ve okul değişkenine göre anlamlı farklar ortaya çıkarmıştır. Öğrencilerin müziğe karşı tutumları sınıflara göre farklılaşmaktadır. 6. Sınıfların müzik tutumu 7 ve 8. Sınıflara göre daha olumlu olduğu, 4 ve 5. Sınıflarda müzik dersinin branş öğretmeni ile yapılıp yapılmaması durum değişkenine göre farklılaşmadığı görülmüştür.

Otacıoğlu (2007) İlköğretim 5, 6, 7 sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi araştırmasında öğrenci bilgi formu ve müzik dersi ile ilgili müzik dersi tutum ölçeği ile çalışma yapılmıştır. Araştırmada cinsiyet ve sınıf değişkenleri açısından anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Kız öğrenciler, erkek öğrencilere oranla derse karşı olumlu tutum sergilemektedirler. 5.Sınıf öğrencilerinin derse yönelik tutumları 6 ve 7. Sınıflara göre daha yüksek olduğu, bunu nedeni ise yaşları gereği ilgi, merak düzeylerinin yüksek olması gösterilmiştir. Araştırmada, aile ekonomik durum, aile bireylerinin müziğe ilgileri ve ders saatini yeterli bulma durumları anlamlı bir fark çıkartmamıştır. Fakat genel okul başarı algısı ortalamalara

göre anlamlı bulunmuştur. Çalışmada müzik dersi tutum ve başarı sonuçları anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir.

Nacakcı (2006) İlköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları çalışmasında ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin olumlu tutum sergiledikleri fakat buna rağmen bu derse karşı zaman ayırmak istemedikleri, işlenen konular nedeniyle diğer derslere daha çok zaman ayırmak istedikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Kızların erkek öğrencilere göre daha olumlu tutum sergiledikleri görülmüştür. Aile eğitim durumu, gelir düzeyi değişkeni de müzik dersine karşı tutuma etkisinin olmadığı, öğrencilerin %10-15' i müzik dersine karşı olumlu tutum sergilememesi sonucu da ayrıca belirtilmiştir.

Bowman (1976) yaptığı çalışmada 4. 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin okuldaki müzik etkinliklerine karşı tutumları cinsiyet, sınıf, çevre koşulları (şehir merkezi, kenar semtler, köysel), sosyoekonomik düzey ve öğrencilerin müzik kazanımları değişkenleriyle ilişkisi incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre (4., 5. ve 6. sınıf) sınıf değişkenine bağlı olarak ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre aritmetik ortalama değerleri $4>5>6$ olarak sonuçlanmıştır. Bu verilere göre sınıf düzeyi arttıkça tutum olumsuz yönde gelişmektedir. Bowman'ın bulgularından bir diğerine göre ise kız öğrencilerin okul müzik etkinlikleri ile ilgili tutumları erkek öğrencilerden, kız öğrenciler lehine ($p<.05$) düzeyinde farklılaşmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve çözümü başlıkları ele alınmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada iki farklı yaklaşım kullanılmıştır. Öncelikle nicel yaklaşımda lise öğrencilerinin tutumlarını belirlemek için genel tarama modeli kullanılmıştır. Karasar'a(2012) göre genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinden yapılan tarama düzenlemeleridir. Bir diğer araştırma yaklaşımı ise nitel olup olgu bilim deseninde yapılmıştır. Olgu bilim deseni; yaşamımızda olaylar, deneyimler, durumlar, durumlar algılar gibi birçok biçimde karşımıza çıkmaktadır. Günlük hayatımızda karşımıza çıkan ve yabancı olmadığımız olguları araştırmamızı amaçlayan çalışmalardır (Yıldırım, Şimşek, 2008). Olgu bilim (Schram, 2003) insanların kendi yaşam çerçevesinin bilinçli deneyimi, sosyal ve gündelik eylemleridir. Yapılan bu çalışmada kavramsal yapının incelenmesiyle beraber problemlerin belirlenmesinin metaforlar yoluyla yapılmasına karar verilmiştir. Metafor; bir şeyi veya bir fikri ona benzeyen niteliklere sahip başka anlamlarda olan sözcüklerle ilgi kurarak benzetme yoluyla kullanılmasıdır (Aydın, 2004 Akt. Kılcan,2017:3). Cerit (2008) metaforu “ insanların hayatı, çevreyi, olayları ve nesnelere nasıl gördükleri; farklı benzetmeler kullanarak açıklamaya çalışmada kullandıkları bir araç” olarak ifade etmiştir (Kılcan, 2017:4). Bu çalışmadan verilerin toplanmasında, metaforların betimleyici rolüyle çalışma yapılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın amacı doğrultusunda çalışma grubumuz Aydın ili olarak belirlenmiştir. Araştırma grubumuz ise merkez ilçe olan Efeler ilçesindeki Milli

Eğitim Bakanlığına bağlı beş okuldur. Araştırma, 2018- 2019 eğitim öğretim yılında, Aydın Lisesi, Aydın Atatürk Anadolu Lisesi, Aydın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Aydın Anadolu İmam Hatip Lisesi, Aydın Fen Lisesi'nde öğrenim gören 9. Ve 10. sınıf öğrencileriyle yapılmıştır. 9. sınıflardan 228 öğrenci ve 10. sınıflardan 189 öğrenci araştırmaya dahil olmuştur. Araştırma toplam 417 lise öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Tablo 1 ve 2'de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin 115'i kız, 302'si erkek öğrencidir.

Tablo 1.Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	(%)
Kız	115	27,57
Erkek	302	72,42
Toplam	417	100

Tablo 2.Öğrencilerin Okul Türlerine Göre Dağılımı

Okul Türü	N	(%)
Genel Lise	114	27,3
Anadolu Lisesi	66	15,8
Meslek Lisesi	79	18,9
İmam Hatip Lisesi	93	22,3
Fen Lisesi	65	15,5
Toplam	417	100

3.3. Verilerin Toplanması

Birinci veri toplama aracı olarak Varış' ın ve Cesur' un Ortaöğretim Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği (OMDTÖ) kullanılacaktır. Ölçek beş dereceli Likert tipinde ve 3 faktörlüdür. Bunlar olumlu, olumsuz ve farkındalık faktörüdür. Ölçeğin, 7 maddesi olumsuz ve 11 maddesi olumlu olmak üzere toplam 18 maddeden meydana gelmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda Barlett's küresellik testinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p<.001$) ve Kaiser-Meyer-

Olkin (KMO) değerinin 0.85 olduğu grlmtr. Yapılan güvenirlik analizleri sonucunda iç tutarlık katsayısı (Cronbach Alpha) değeri 0.80 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu bulgular, OMDT’nin, müzik dersine yönelik tutumlarını ölçmede kullanılabilecek yeterli düzeyde geçerlik ve güvenirlik değerlerine sahip bir ölçek olduğunu göstermiştir.

Likert tipi tutum leği, 1932 yılında Rensis Likert tarafından geliştirilmiştir. (zdemir, 2017: 62) Likert tipi tutum ölçeğinde öğrencilerin ifadelerinin 5 kategori üzerinden derecelendirmesi istenmektedir. Öğrencilerden her bir soru için ‘‘Tamamen Katılıyorum’’, ‘‘Katılmıyorum’’, ‘‘Kararsızım’’, ‘‘Katılmıyorum’’ ve ‘‘Kesinlikle Katılmıyorum’’ Şeklinde ifadeyle ölçekte yer alan soruya tepkilerinin her bir ifadeyle katılıp katılmadıklarını belirlenmesidir (zdemir, 2018:62).

İkinci veri toplama aracı olarak metafor tekniği kullanılacaktır. Bireylerin sahip oldukları algıları ortaya çıkarmada metaforların bir araç olarak kullanıldığı pek çok çalışma incelenmiştir (Saban, 2004, 2008, 2009; Saban ve ark., 2006; Aydın, 2010; Balcı, 2011). Birçok çalışmada katılımcılara açık uçlu cümleleri tamamlamaları istenmiştir. (rneğin, okul..... gibidir, çünkü.....veya ğretmen.....benzer, çünkü.....). Bu araştırmada Lise ğrencilerinin müzik dersine ilişkin sahip oldukları algılarını ortaya çıkarmak için onlardan her birinin ‘‘müzik Dersi.... gibidir; çünkü, . . .’’ cmlerini tamamlanması istenmiştir. Öğrencilerden 20 dakika içerisinde tek bir metafor yazmaları istenmiştir. Metafor çalışmalarında ‘‘gibi’’ kavramı genellikle metaforun konusu ve kaynağı arasındaki ilişkiyi ağrıtırmak için, çünkü kavramı ise bir gerekçe yani mantıksal dayanak için istenmektedir (Saban, 2009).

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan nicel verilerin çözümlenmesinde SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır. Lise ğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarını tanımlamak ve incelemek için aritmetik ortalama, standart sapma gibi tanımlayıcı istatistikler uygulanmıştır. Uygulanan lek sonrasında tutum düzeyini daha anlaşılır

ve kolay tanımlanır hale getirmek amacıyla, veriler beşli derecelendirme ölçeği kullanılarak çözümlenmiştir. Ölçekte beş seçenek bulunmaktadır. Dörtlü ölçekte bulunan dört aralık (5-1=4) için aralık katsayıları ise (4/5) 0,80'dir. 1-1.79 arası değerler çok düşük, 1.80- 2.59 arası değerler düşük, 2.60-3.39 arası değerler orta, 3.40-4,19 arası değerler iyi ve 4,20-5 arası değerler çok iyi olarak belirlenmiştir. Bağımsız grup ortalamalarını karşılaştırmak için normal dağılım göstermeyen veriler için Mann whitney-u ve Kruskal Wallis istatistikleri yapılmıştır. Bağımsız grup ortalamaları anlamlılık testleri için ön şart ölçek verilerinin aralıklı ya da oransal olması ve normal dağılıma sahip olmasıdır (Büyüköztürk, 2010). Bu ön şartlar incelendiğinde verilerin aralıklı olduğu görülmüştür. Verilerin normal dağılıma sahip olması şartına bakmak için ise lise öğrencileri müzik dersi tutum (MÖYK) puanlarının çarpıklık, basıklık katsayıları ve Kolmogorov-Smirnov değerleri hesaplanmıştır. Normal dağılım göstermeyen veri değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 3. Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov ^a Shapiro-Wilk					
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Olumlu	,060	417	,001	,988	417	,001
Olumsuz	,101	417	,000	,938	417	,000
Farkındalık	,130	417	,000	,953	417	,000
Tutum	,059	417	,001	,987	417	,001

a. Lilliefors Significance Correction

Araştırmada toplanan nitel veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. İçerik analizinin amacı toplanan verilerin önceden belirgin olmayan temaların ve boyutların derinlemesine analiz edilmesiyle ortaya çıkmaktadır. Birbirine benzeyen belirli kavramların mantıksal biçimde bir araya getirmek ve de bu kavramları organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım, Şimşek, 1999:62). Lise öğrencilerinin yazdıkları metaforlar analiz edilirken 1) Metaforun belirlenmesi 2)

Eleme 3) Kategori geliştirme 4) Geçerlilik ve güvenilirliğin sağlanması 5) Verileri bilgisayara aktarma aşamalarıyla yapılmıştır. Bu aşamalara göre, öğrencilerin formlara yazmış oldukları metaforlar sınıf, cinsiyet ve okul bazında elemeleri yapılmış ve her bir forma numaralandırma yapılmıştır. Belirlenen bu kriterlere göre öğrencilerin numaralandırılan formları, müzik dersine yönelik yapmış oldukları metaforlarının açıklamalarıyla beraber alfabetik sıralanıp frekans değerleri hesaplanarak tablo haline getirilmiştir.

Öğrenciler tarafından üretilen metaforların mantıksal dayanağına bırakılmış olan müzik dersine yönelik metaforların açıklayıcı bir şekilde ifade edilip edilmediğine bakılıp değerlendirme yapılmıştır. Formlarda metafor var açıklama yok ise ya da açıklama var fakat metafor yok ise bu kağıtlar elenmiştir. Müzik dersine yönelik metafor çalışmasında kullanılan kelimenin amacına bakılarak metafor ile amaç arasında tutarsızlık bulunan metaforlar da elenmiştir. Bu kriterlere göre 417 formdan 143 metafor elenmiştir. Lise 9 ve 10. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin oluşturdukları metaforlar tablo halinde ve alfabetik sıraya göre yazılmış ve frekans değerleri tespit edilmiştir. 274 öğrencinin oluşturduğu metaforların ortak özellikleri düşünülerek incelenip açıklamaları ilişkilendirilerek tespit edilmiştir. Kullanılan metaforlar için 11 kategori oluşturulmuştur.

Toplanan verilerin ayrıntılı bir şekilde rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır (Yıldırım, 2010: 81-82). Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için veri analiz sürecinin ayrıntılı açıklanmaya çalışılmıştır. Güvenirliği sağlamak için oluşturulan metafor tablosu ile tema ve kategoriler 3 uzman görüşüne sunulmuş ve karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda 4 metafor (*ilaç, sigara, sünger ve voleybol maçı*) metafor ve açıklama uyumlu olmamasından dolayı iptal edilmiştir. Karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman'ın (1994: 64) formülü (Güvenilirlik= Görüş Birliği/ görüş birliği+ görüş ayrılığı) kullanılarak hesaplanmıştır.

Buna göre $274/274+11 \times 100$ işlemine göre araştırmanın güvenilirlik sonucu % 96 olarak hesaplanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde öncelikle Lise 9 ve 10. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları, cinsiyet, sınıf ve öğrenim gördükleri okul türü değişkenlerine göre farklılık gösterip/göstermediğini gösteren bulgular verilmiştir. Daha sonra 9 ve 10. sınıf öğrencilerinin müzik dersini nasıl algıladıklarını ortaya koymak için yazılan metaforlar ve bu metaforların kavramsal kategorilerine yer verilmiştir.

4.1. Lise 9 ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları

“Tablo 4’te Lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum puan aritmetik ortalamaları ve standart sapma değerleri verilmiştir. Lise müzik derslerine yönelik tutum ölçeğinde yer alan üç faktör boyutuna göre (Olumlu- Olumsuz- Farkındalık) incelenmiştir.

Tablo 4. Lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistik veriler

	Tutum	n	X	SS
Lise müzik derslerine yönelik tutum	Olumlu tutum	417	2,85	,88081
	Olumsuz tutum	417	3,75	,84795
	Farkındalık	417	3,58	,96312
	Nihai Tutum Puanı	417	3,39	,75297

Lise öğrencilerinin “*Müzik eğitimi derslerine yönelik nihai tutum*” puan ortalaması 3,39 standart sapması 75; “*olumsuz tutum maddeleri*” puan ortalaması en yüksek (3,75), “*olumlu tutum maddeleri*” puan ortalaması en düşük (2,85) bulunmuştur. Lise müzik derslerine yönelik tutum puanı değerlendirme ölçeğinin 2.60-3.39 arası dilimine karşılık geldiği için, öğrencilerin lise derslerine yönelik tutumları orta düzeydedir.

4.2. Lise 9 ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları Cinsiyete Göre Farklılıkları

Öğrencilerin cinsiyetlerinin derse karşı tutumlarına etkisi kapsamında hipotezimizi test etmek için normal dağılım göstermeyen veriler ile yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen, öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre Lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum puanı verileri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum puanı Mann-Whitney U test sonuçları

Faktör	Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	sd	Mann-Whitney U	p
Lise Müzik Dersine İlişkin Tutum	Kız	115	215,80	1	16582,500	,477
	Erkek	302	206,41			

Cinsiyet değişkenine göre lise öğrencilerinin lise müzik derslerine yönelik tutum puanı ortalamaları karşılaştırıldığında, kız öğrenciler ($x=215,80$) daha yüksek tutum puanına sahip bulunmuştur. Erkeklerin lise müzik derslerine yönelik tutum puanı ortalamaları ($x=206,41$)' dir. Ortaya çıkan bu ortalama farkları 0,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($X=16582,500$, $p>0,05$).

Lise öğrencilerinin lise müzik derslerine yönelik tutum puan ortalamaları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermiş ve kız öğrencilerin lise derslerine yönelik daha olumlu tutuma sahip olduğu görülmüştür.

4.3. Lise 9 ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Buldukları Sınıfa Göre Müzik Dersine İlişkin Tutumları

Hipotezimizi test etmek için normal dağılım göstermeyen veriler ile yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen lise öğrencilerinin buldukları sınıfa göre lise derslerine yönelik tutum puanı verileri Tablo 6'de verilmiştir.

Tablo 6. Buldukları sınıfa göre lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum puanı Mann-Whitney U test sonuçları

Faktör	sınıf	N	Sıra ortalaması	s d	Mann-Whitney U	p
Müzik dersine ilişkin tutum	9.sınıf	228	224,70	1	17967,000	,003
	10.sınıf	189	190,06			

Lise Öğrencilerin buldukları sınıfa göre lise müzik derslerine yönelik ilgi puanı ortalamaları karşılaştırıldığında, 9. sınıf öğrencileri ($x=224,70$) daha yüksek tutum puanına sahip bulunmuş, bunu 10. sınıf öğrencileri ($x=190,06$) izlemiştir. Ortaya çıkan bu ortalama farkı 0,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur ($X=17967,000$, $p<0,05$).

Lise öğrencilerin buldukları sınıfa göre lise müzik derslerine yönelik tutum puanı ortalamaları karşılaştırıldığında; 9. sınıf öğrencileri, 10. sınıf öğrencilerine göre daha yüksek tutuma sahip olduğu bulunmuştur.

4.4. Lise 9 ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Okul Türüne Göre Müzik Dersine İlişkin Tutumları

Hipotezimizi test etmek için normal dağılım göstermeyen veriler ile yapılan Kruskal Wallis testi sonucu elde edilen Lise öğrencilerinin öğrenim gördükleri okula göre lise müzik derslerine yönelik tutum puanı verileri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Öğrenim gördükleri okul türüne göre Lise öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum puanı Kruskal Wallis test sonuçları

Faktör	Okul Türü	N	Sıra ortalaması	sd	Chi-square	p	Anlamlı fark
Müzik dersine ilişkin tutum	Genel Lise	114	213,35	4	16,633	,002	Genel Lise-Fen
	Anadolu Lisesi	66	225,44				Anadolu-Fen
	Meslek Lisesi	79	231,63				Meslek-Fen
	İmam Hatip Lisesi	93	209,67				İmam Hatip-Fen
	Fen Lisesi	65	156,22				

Öğrencilerin öğrenim gördükleri okula göre lise müzik derslerine yönelik ilgi puanı ortalamaları karşılaştırıldığında, meslek lisesi öğrencileri ($x=231,63$) en yüksek tutum puanına sahip bulunmuş, bunu sırası ile Anadolu lisesi öğrencileri ($x=225,44$), lise öğrencileri ($x=213,35$), İmam hatip lisesi öğrencileri ($x=209,67$), ve Fen lisesi öğrencileri ($x=156,22$) izlemiştir. Ortaya çıkan bu ortalama farkları 0,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($X=156,22$, $p<0,05$).

Lise Öğrencilerinin öğrenim gördükleri okula göre lise müzik derslerine yönelik tutum puanı ortalamaları okullar bazında karşılaştırıldığında; Fen lisesi öğrencilerinin tutum puan farkları diğer bütün okullar tutum ortalaması farkından anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Fen lisesi öğrencilerinin diğer okul türü öğrencilerinden farklı tutum sergilemesi incelemeye değer bir durum olarak değerlendirilmiştir.

4.5. Öğrencilerin Müzik Dersi Kavramına İlişkin Ürettikleri Metaforların Alfabetik Sıraya Göre Frekans Dağılımı

9 ve 10. Sınıf öğrencilerinin “Müzik Dersi” kavramına ilişkin toplam 274 geçerli metafor ürettikleri saptanmıştır.

Tablo 8. Öğrencilerin Müzik Dersi Kavramına İlişkin Ürettikleri Metaforların Alfabetik Sıraya Göre Frekans Dağılımı

No	Metafor Adı	F	%	No	Metafor Adı	f	%	No	Metafor Adı	f	%
1	Abur Cubur	1	0,3	36	Deniz	1	0,3		Kilit Ekranı		
2	Acı Biber	1	0,3	37	Deniz Dalgası	1	0,3	71	Ispanak	1	0,3
3	Ağaç	2	0,7	38	Dinlenme Zamanı	1	0,3	72	Işık	3	1,0
4	Ağaçlar	1	0,3	39	Disko	1	0,3	73	Kağıt	1	0,3
5	Anaokulu	1	0,3	40	Doğa	2	0,7	74	Kalem	2	0,7
6	Araba	1	0,3	41	Doğal Ortam	1	0,3	75	Kapalı Kutu	1	0,3
7	Araba Sürmek	1	0,3	42	Dolar	1	0,3	76	Kebap	1	0,3
8	Arkadaş	3	1,0	43	Dondurma	4	1,4	77	Kelle Paça	1	0,3
9	Asansör	1	0,3	44	Dost	1	0,3	78	Ketçap	1	0,3
10	Aşk	9	3,2	45	Ekmek	2	0,7	79	Kırmızı Et	1	0,3
11	Atatürk	2	0,7	46	Elektirik	1	0,3	80	Kitap	8	2,9
12	Ateş	2	0,7	47	Erik	1	0,3	81	Klima	1	0,3
13	Ay	2	0,7	48	Eş Gibidir	1	0,3	82	Kola	1	0,3
14	Ayna	4	1,4	49	Evren	2	0,7	83	Konuşmak	1	0,3
15	Baklava	2	0,7	50	Fenerbahçe	1	0,3	84	Kötü Alışkanlık	1	0,3
16	Bal	1	0,3	51	Futbol	2	0,7	85	Kurtarıcı	1	0,3
17	Bayanların El Çantası	1	0,3	52	Gazoz	1	0,3	86	Kuş Kanadı	1	0,3
18	Bilgisayar	1	0,3	53	Gece	1	0,3	87	Künefe	1	0,3
19	Bilgisayar Oyunu	1	0,3	54	Gıda	3	1,0	88	Lünapark	2	0,7
20	Boks	1	0,3	55	Google	1	0,3	89	Mağara	1	0,3
21	Boş Bir Oda	1	0,3	56	Gözlük	2	0,7	90	Manzara	2	0,7
22	Boş Ders	1	0,3	57	Gözyaşı	1	0,3	91	Matematik	2	0,7
23	Bulut	1	0,3	58	Gözyaşları	1	0,3	92	Meditasyon	1	0,3
24	Buzdolabı	1	0,3	59	Gül	2	0,7	93	Meyve Kokteyl	1	0,3
25	Ceket	1	0,3	60	Güneş	7	2,5	94	Mum	1	0,3
26	Çekirdek	1	0,3	61	Güzel Hava	1	0,3	95	Mustafa Kemal Atatürk	1	0,3
27	Çiçek	2	0,7	62	Hamur	1	0,3	96	Naneli Çikolata	1	0,3
28	Çikolata	14	5,1	63	Hava	1	0,3	97	Nar	1	0,3
29	Çikolatalı Süt	3	1,0	64	Hayal	1	0,3	98	Nefes	5	1,8
30	Çilek	1	0,3	65	Hayat	7	2,5	99	Oyun	3	1,0
31	Çita	1	0,3	66	İlaç	7	2,5	100	Oyun Parkı	2	0,7
32	Çivi	1	0,3	67	İlahi	1	0,3	101	Oyuncak	1	0,3
33	Dans	1	0,3	68	İngiltere 2. Ligi	1	0,3	102	Özgürlük	1	0,3
34	Davul	1	0,3	69	İnternet	1	0,3				
35	Defter	1	0,3	70	İphone'un	1	0,3				

103	Pamuk	2	0,7	Güneşlenmek	137	Terapi	3	1,0			
104	Papatya Çayı	1	0,3	121	Sevgi	1	0,3	138	Tercüman	1	0,3
105	Patates	1	0,3	122	Siesta	1	0,3	139	Uyku	3	1,0
106	Pilav	1	0,3	123	Sigara	3	1,0	140	uyumak	2	0,7
107	Pinyato	1	0,3	124	Spor	1	0,3	141	Uzay	2	0,7
108	Pizza	1	0,3	125	Su	14	5,1	142	Voleybol Maçı	1	0,3
109	Portre	1	0,3	126	Sünger	1	0,3	143	Yabani Ot	1	0,3
110	Psikiyatrı	1	0,3	127	Şans Bilekliği	1	0,3	144	Yapmak Sarma	1	0,3
111	Psikolog	1	0,3	128	Şeker	1	0,3	145	Yatak	2	0,7
112	Pubg	2	0,7	129	Şelale	2	0,7	146	Yemek	5	1,8
113	Rahatlama Yeri	1	0,3	130	Şiir	4	1,4	147	Yoga	1	0,3
114	Renkler	1	0,3	131	Şiir yazmak	1	0,3	148	Yolculuk	1	0,3
115	Rock	1	0,3	132	Tarih Belgeseli	1	0,3	149	Yüzmek	1	0,3
116	Ruh	1	0,3	133	Tatlı	3	1,0	150	Zaman	3	1,0
117	Ruhun Gıdası	2	0,7	134	Tedavi	1	0,3	151	Zeytin	1	0,3
118	Rüya	1	0,3	135	Temiz Hava	1	0,3				
119	Sağlık	1	0,3	136	Tenefüs	1	0,3	TOPLAM		274	100
120	Sahilde	1	0,3								

Tablo 8'nin incelemesi yapıldığında en fazla; *Çikolata f(14)* ve *Su f(14)* metaforlarıyla tanımlanmıştır. İkinci sırada; *Aşk f(9)*, Üçüncü sırada; *Kitap f(8)*, dördüncü sırada ise *Güneş f(7)*, *Hayat f(7)*, *İlaç f(7)* metaforları takip etmiştir.

4.5.1. Öğrencilerin Müzik Dersi Kavramına İlişkin Ürettikleri Metaforların Kategorilere Göre Dağılımı

9 ve 10. Sınıf öğrencilerinin müzik dersi kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar 11 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Bunlar; “*müzik dersi huzur verir, rahatlatır, iyileştirir*”, “*müzik dersi müzik sevgisi kazandırır*”, “*müzik dersi ihtiyaç ve bir bağımlılıktır*”, “*müzik dersinin olumsuz etkileri*”, “*müzik dersi yol gösterir, aydınlatır, bilgilendirir*”, “*müzik dersi eğlencelidir*”, “*müzik dersinde zaman çabuk geçer*”, “*müzik dersini yaparak yaşayarak anlarsın*”, “*müzik dersi konuları genişleyen bir yapıdadır ve öğrenme süreklidir*”, *müzik dersi duyguları harekete geçirir*”, “*müzik dersi beni ben yapan bir kimliktir*”.9 ve 10. Sınıf öğrencilerinin “müzik dersi” kavramına ilişkin metaforları Tablo 9’ da verilmiştir.

Tablo 9. “Müzik Dersi” Kavramına İlişkin Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları

Sıra	Kategori	Metaforlar	F	%
1	Müzik Dersi Huzur Verir Rahatlatır İyileştirir	Arkadaş, Aşk, Boş bir oda, Çiçek, Çivi, Deniz dalgası, Dinlenme zamanı, Doğa(2), Doğal ortam, Gazoz, Gece, Gıda(3), Güzel hava, İlaç (6), İlahi, İphone'un kilit ekranı Kırmızı et, Kitap, Klima, Konuşmak, Kurtarıcı, Kuş kanadı, Meditasyon, Nefes(3), Oyun, Özgürlük, Pamuk, Papatya çayı Psikolog, Rahatlama yeri, Ruhun gıdası(2), Sahilde güneşlenmek, Şelale, Siesta, Şiir, Spor, Su(2), Tedavi, Temiz hava, Tenefüs, Terapi(3), Uyku(3), Uyumak(2) Yatak(2), Yemek(2), Yoga(2)	66	24,0
2	Müzik Dersi Müzik Sevgisi Kazandırır	Arkadaşım, Aşk(2), Atatürk, Baklava(2), Ceket, Çikolata(14), Çikolatalı süt(3), Çilek, Dans, Davul, Dondurma(2), Fenerbahçe, Futbol, Kapalı kutu, Kebap, Ketçap, Kitap(3), Kola, Künefe, Manzara, Meyve kokteyl, Nar, Oyun, Oyuncak, Pamuk, Patates, Portre, Pubg, Rock, Ruh, Şeker, Sevgi, Sigara Şiir(2), Su, Tatlı, Tatlı yemek, Uzay, Yemek, Zirve	61	22,2
3	Müzik Dersi İhtiyaç Ve Bir Bağımlılıktır	Ağaç(2), Arkadaş, Aşk(4), Çekirdek, Dondurma, Dost, Ekmek(2), Eş Gibidir, Hava, Hayat(4), İlaç, İnternet, Kalem(2), Kelle Paça, Kötü Alışkanlık, Nefes, Pubg, Şans Bilekliği, Sigara(2), Su(3), Yemek(2), Yüzmek	35	12,7
4	Müzik Dersinin Olumsuz Etkileri	Abur Cubur, Acı Biber, Araba Sürmek, Asansör Aşk, Ateş, Bayanların El Çantası, Beden Dersi Bilgisayar Oyunu, Buzdolabı, Dolar, Gül, Hayat (2), İngiltere 2. Ligi, Ispanak, Kağıt, Matematik Nefes Almak, Tatlı, Uzay, Yabani Ot, Zaman(3) Zeytin	26	9,4
5	Müzik Dersi Yol Gösterrir, Aydınlatır, Bilgilendirir	Ateş, Ay(2), Işık(3), Mum, Gözlük(2), Güneş(7), Google, Hayal, Hayat(2), Kitap(3), Manzara, Psikiyatri, Yolculuk	26	9,4
6	Müzik Dersi Eğlencelidir	Anaokulu, Bal, Boş ders, Çita, Disko, Erik, Futbol Lunapark(2), Oyun oynamak, Oyun parkı(2)	12	4,3
7	Müzik Dersinde Zaman Çabuk Geçer	Dondurma, Oyun, Pizza, Şelale, Su (8)	12	4,3
8	Müzik Dersini Yaparak Yaşayarak Anlarsın	Araba, Bilgisayar, Gözyaşları, Hamur, Gül, Pilav, Mağara, Matematik, Şiir yazmak, Tarih belgeseli, Yaprak sarma	11	4,0
9	Müzik Dersi Konuları Genişleyen Bir Yapıdadır ve Öğrenme Süreklidir	Bulut, Çiçek, Defter, Deniz, Evren (2), Kitap, Mustafa Kemal Atatürk, Pinyato, Renkler	10	3,6
10	Müzik Dersi Duyguları Harekete Geçirir	Aşk, Atatürk, Boks, Elektrik, Gözyaşı, Naneli çikolata, Rüya, Sağlık, Şiir, Tercüman	10	3,6
11	Müzik Dersi Beni Ben Yapan Bir Kimliktir	Ağaçlar, Ayna (4)	5	1,8
<i>Toplam</i>			274	100

Tablo 9'daki kategoriler incelendiğinde benzer metaforların farklı kategorilerde yer aldığı görülmektedir. Bunun sebebi ise birbirinden farklı kişisel özellikleri bulunan öğrencilerin “müzik dersi” kavramına farklı anlamlar yüklemelerinden dolayı bu sonuç ortaya çıkmaktadır. Tablo 9 incelendiğinde 11 kavramsal kategoride toplanan en fazla “*müzik dersi huzur verir, rahatlatır, iyileştirir*” kategorisinde bulunmaktadır. Bu sıralama daha sonra; “*müzik dersi müzik sevgisi kazandırır*”, “*müzik dersi ihtiyaç ve bir bağımlılıktır*”, “*müzik dersinin olumsuz etkileri*”, “*müzik dersi yol gösterir, aydınlatır, bilgilendirir*”, “*müzik dersi eğlencelidir*”, “*müzik dersinde zaman çabuk geçer*”, “*müzik dersini yaparak yaşayarak anlarsın*”, “*müzik dersi konuları genişleyen bir yapıdadır ve öğrenme süreklidir*”, “*müzik dersi duyguları harekete geçirir*”, “*müzik dersi beni ben yapan bir kimliktir*”.

4.5.2. Müzik Dersi Huzur Verir, Rahatlatır, İyileştirir ile İlgili Kategori

Bu kategoride yer alan metaforlar bazı Lise öğrencilerinin müzik dersinin huzur verdiği, rahatlattığı ve iyileştirdiği algısına sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 10'da, Müzik Dersi Huzur Verir, Rahatlatır, İyileştirir kategorisinde 66 öğrenci (%24,0) tarafından müzik dersinin huzur verir, rahatlatır, iyileştirir ifadesiyle 46 metafor ifadesi ile tanımlanmıştır.

Tablo 10. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinin Huzur Verir, Rahatlatır, İyileştirir Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları

Sıra	Kategori	Metaforlar	f	%
1	Müzik Dersi Huzur Verir Rahatlatır İyileştirir	Arkadaş, Aşk, Boş bir oda, Çiçek, Çivi, Deniz dalgası, Dinlenme zamanı, Doğa(2), Doğal ortam, Gazoz, Gece, Gıda(3), Güzel hava, İlaç (6), İlahi, İphone'un kilit ekranı Kırmızı et, Kitap, Klima, Konuşmak, Kurtarıcı, Kuş kanadı, Meditasyon, Nefes(3), Oyun, Özgürlük, Pamuk, Papatya çayı Psikolog, Rahatlama yeri, Ruhun gıdası(2), Sahilde güneşlenmek, Şelale, Siesta, Şiir, Spor, Su(2), Tedavi, Temiz hava, Tenefüs, Terapi(3), Uyku(3), Uyumak(2) Yatak(2), Yemek(2), Yoga(2)	66	24,0

Tablo 10'da görüldüğü üzere en sık kullanılan metaforlar; İlaç(6), Gıda(3), Nefes(3), Terapi(3), Uyku(3), Doğa(2), Ruhun Gıdası(2), Su(2), Uyumak(2), Yatak(2), Yemek(2), Yoga(2) olduğu görülmektedir. Bu metaforları açıklayan bazı öğrencilerin görüşleri aşağıda verilmiştir. Örneğin;

“Müzik dersi ilaç gibidir. Çünkü; bedeni olmasa da ruhu iyileştirir”

“ Müzik dersi kurtarıcı gibidir. Çünkü; diğer derslerin stresini atmama yardımcı olur”

“Müzik dersi ruhun gıdası gibidir. Çünkü; ruhumuzu doyurur”

4.5.3. Müzik Dersi Müzik Sevgisi Kazandırır ile İlgili Kategori

Bu kategoride yer alan metaforlar bazı lise öğrencilerinin müzik dersinin müzik sevgisi, kazandırdığı algısına sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 11'de, Müzik Dersi Müzik Sevgisi Kazandırır kategorisinde 61 öğrenci (%22,2) tarafından müzik dersinin müzik sevgisi ifadesiyle 40 metafor ifadesi ile tanımlanmıştır.

Tablo 11. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinin Müzik Sevgisi Kazandırır Algularına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları

Sıra	Kategori	Metaforlar	f	%
2	Müzik Dersi Müzik Sevgisi Kazandırır	Arkadaşım, Aşk(2), Atatürk, Baklava(2), Ceket, Çikolata(14), Çikolatalı süt(3), Çilek, Dans, Davul, Dondurma(2), Fenerbahçe, Futbol, Kapalı kutu, Kebap, Ketçap, Kitap(3), Kola, Künefe, Manzara, Meyve kokteyl, Nar, Oyun, Oyuncak, Pamuk, Patates, Portre, Pubg, Rock, Ruh, Şeker, Sevgi, Sigara Şiir(2), Su, Tatlı, Tatlı yemek, Uzay, Yemek, Zirve	61	22,2

Tablo 11’de görüldüğü üzere en sık kullanılan metaforlar; Çikolata (14), Çikolatalı Süt(3), Kitap(3), Aşk(2), Baklava(2), Dondurma(2), Şiir(2) olduğu görülmektedir. Bu metaforları açıklayan bazı öğrencilerin görüşleri aşağıda verilmiştir. Örneğin;

“Müzik dersi çikolata gibidir. Çünkü; tadına doyumaz”

“Müzik dersi ketçap gibidir. Çünkü; döktüğü herşeyi güzelleştirir”

“Müzik dersi zirve gibidir. Çünkü; İnsanların zevklerinin doruğa ulaşmasıdır”

4.5.4. Müzik Dersi Bir İhtiyaç Ve Bir Bağımlılıktır ile İlgili Kategori

Bu kategoride yer alan metaforlar bazı öğrenciler için müzik dersinin bir ihtiyaç olarak gördükleri ve bağımlılık yaptığı düşüncesine sahip oldukları görülmüştür. Tablo 12’de Müzik dersinin bir ihtiyaç ve bağımlılık kategorisinde; 35 öğrenci (%12,7) tarafından müzik dersinin bir ihtiyaç ve bir bağımlılıktır ifadesiyle 16 metafor ifadesi tanımlanmıştır.

Tablo 12. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinin Bir İhtiyaç ve Bir Bağımlılıktır Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları

Sıra	Kategori	Metaforlar	f	%
3	Müzik Dersi Bir İhtiyaç Ve Bir Bağımlılıktır	Ağaç(2), Arkadaş, Aşk(4), Çekirdek, Dondurma , Dost, Ekmek(2), Eş Gibidir,Hava, Hayat(4), İlaç , İnternet, Kalem(2), Kelle Paça, Kötü Alışkanlık, Nefes, Pubg, Şans Bilekliği, Sigara(2), Su(3), Yemek(2), Yüzmek	35	12,7

Tablo 12’de görüldüğü üzere en sık kullanılan metaforlar; Hayat(4), Aşk(4), Su(3),Ağaç(2), Sigara(2) Kalem(2), Yemek (2)olduğu görülmektedir. Yazılan metaforların içerdiği anlam ve devam eden metafor cümlesinin içerdiği anlam bakımından önem taşıdığı öğrenci görüşleri aşağıda aynen verilmiştir. Örneğin;

“ Müzik dersi ekmek gibidir. Çünkü; olmadığında ruhumuzu doyuramayız.

“Müzik dersi aşk gibidir. Çünkü; girdikçe daha çok bağlanırım ”

“Müzik dersi ağaç gibidir. Çünkü; etrafa hayat katar”

4.5.5. Müzik Dersinin Olumsuz Yönleri ile İlgili Kategori

Bu kategoride yer alan metaforlar bazı Lise öğrencilerinin müzik dersi konusunda olumsuz algılara sahip olduklarını göstermektedir. Tablo 13’te, Müzik Dersi konusunda olumsuz algılara sahip olan öğrencileri26 adet (% 9,4) metafor üretilmiş olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinin Olumsuz Yönlerine İlişkin Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları

Sıra	Kategori	Metaforlar	f	%
4	Müzik Dersinin Olumsuz Etkileri	Abur Cubur, Acı Biber, Araba Sürmek, Asansör, Aşk, Ateş, Bayanların El Çantası, Beden Dersi, Bilgisayar Oyunu, Buzdolabı, Dolar, Gül, Hayat (2) , İngiltere 2. Ligi, İspanak, Kağıt, Matematik, Nefes Almak, Tatlı, Uzay, Yabani Ot, Zaman(3), Zeytin	26	9,4

Ancak bulgularda metaforun kelime olarak değerlendirmesinden ziyade, içerdiği anlam ve devam eden metafor cümlesinin önem taşımasından dolayı bu metaforları açıklayan bazı öğrencilerin görüşleri aşağıda aynen verilmiştir:

“Müzik Dersi hayat gibidir. Çünkü hayat kadar sıkıcı ve gereksizdir.”

“Müzik Dersi yabani ot gibidir gibidir. Çünkü yabani ot nasıl istenmezse bahçede ben de müzik dersini istemiyorum.”

“Müzik Dersi İngiltere 2.Ligi gibidir. Çünkü; hiç ilgimi çekmez”

4.5.6. Müzik Dersi Yol Gösterir, Aydınlatır, Bilgilendirir ile İlgili Kategori

Bu kategoride yer alan metaforlar bazı Lise öğrencilerinin müzik dersini; yol gösterici, aydınlatıcı, bilgilendirici algısına sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 14’te, Müzik Dersi Yol Gösterir, Aydınlatır, Bilgilendirir kategorisinde 26 öğrenci (%9,4) tarafından müzik dersinin yol gösterir, aydınlatır, bilgilendirir ifadesiyle 13 metafor ifadesi ile tanımlanmıştır.

Tablo 14. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinin Yol Gösterir, Aydınlatır, Bilgilendirir Algularına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları

Sıra	Kategori	Metaforlar	f	%
5	Müzik Dersi Yol Gösterir, Aydınlatır, Bilgilendirir	Ateş , Ay(2), Işık(3), Mum, Gözlük(2), Güneş(7), Google, Hayal, Hayat(2), Kitap(3), Manzara, Psikiyatri, Yolculuk	26	9,4

Tablo 14’ te görüldüğü üzere en sık kullanılan metaforlar Güneş(7), Işık(3), Kitap(3), Ay(2), Hayat(2), olduğu görülmektedir. Bu metaforları açıklayan bazı öğrencilerin görüşleri aşağıda verilmiştir. Örneğin;

“Müzik dersi güneş gibidir. Çünkü; bize ışık verir”

“Müzik dersi kitap gibidir. Çünkü; insanı geliştirir”

“Müzik dersi yolculuk gibidir. Çünkü; başka diyarlara taşır”.

4.5.7. Müzik Dersi Eğlencelidir ile İlgili Kategori

Bu kategoride yer alan metaforlar bazı Lise öğrencilerinin müzik dersi konusunda müzik dersinin eğlenceli olduğu algısına sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 15’te, Müzik Dersi Eğlencelidir kategorisinde 12 öğrenci (%4,3) tarafından müzik dersinin eğlenceli ifadesiyle 10 metafor ifadesi ile tanımlanmıştır.

Tablo 15. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinin Eğlencelidir Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları

Sıra	Kategori	Metaforlar	f	%
6	Müzik Dersi Eğlencelidir	Anaokulu, Bal, Boş ders, Çita, Disko, Erik, Futbol Lunapark(2),Oyun oynamak, Oyun parkı(2)	12	4,3

Tablo 15’ te görüldüğü üzere en sık kullanılan metaforlar; Lunapark(2), Oyun Parkı(2) olduğu görülmektedir. Bu metaforları açıklayan bazı öğrencilerin görüşleri aşağıda verilmiştir. Örneğin;

“Müzik dersi lunapark gibidir. Çünkü; hep eğlenceli geçer”

“Müzik dersi oyun parkı gibidir. Çünkü; Çok eğlencelidir”

“Müzik dersi disko gibidir. Çünkü; çok eğlencelidir”

4.5.8. Müzik Dersinde Zaman Çabuk Geçer ile İlgili Kategori

Bu kategoride yer alan metaforlar bazı Lise öğrencilerinin müzik dersinde zaman çabuk geçer algısına sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 16’da, Müzik Dersinde Zaman Çabuk Geçer kategorisinde 12 öğrenci (%4,3) tarafından müzik dersinde zaman çabuk geçer ifadesiyle 5 metafor ifadesi ile tanımlanmıştır.

Tablo 16. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinde Zaman Çabuk Geçer Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları

Sıra	Kategori	Metaforlar	f	%
7	Müzik Dersinde Zaman Çabuk Geçer	Dondurma, Oyun, Pizza, Şelale, Su (8)	12	4,3

Tablo16’ da görüldüğü üzere en fazla kullanılan metafor; Su(8) olduğu görülmektedir. Bu metaforları açıklayan bazı öğrencilerin görüşleri aşağıda verilmiştir. Örneğin;

“Müzik dersi su gibidir. Çünkü zaman hemen akıp gider”

“Müzik dersi oyun gibidir. Çünkü; zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum”

“Müzik dersi pizza gibidir. Çünkü; çabuk biter”

4.5.9. Müzik Dersini Yaparak Yaşayarak Anlarsın ile İlgili Kategori

Bu kategoride yer alan metaforlar bazı Lise öğrencilerinin müzik dersini; yaparak yaşayarak anlarsın algısına sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 17’de, Müzik Dersini Yaparak Yaşayarak Anlarsın kategorisinde 11 öğrenci (%4,0) tarafından müzik dersini yaparak yaşayarak anlarsın ifadesiyle 11 metafor ifadesi ile tanımlanmıştır.

Tablo 17. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersini Yaparak Yaşayarak Anlarsın Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları

Sıra	Kategori	Metaforlar	f	%
8	Müzik Dersini Yaparak Yaşayarak Anlarsın	Araba, Bilgisayar, Gözyaşları, Hamur, Gül, Pilav, Mağara, Matematik, Şiir yazmak, Tarih belgeseli, Yaprak sarma	11	4,0

Tablo1’ de görüldüğü üzere metafor dağılımı eşit olduğu görülmektedir. Bu metaforları açıklayan bazı öğrencilerin görüşleri aşağıda verilmiştir. Örneğin;

“Müzik dersi hamur gibidir. Çünkü; sen şekil verirsin”

“Müzik dersi gül gibidir. Çünkü; dikenini ayıklamadan güzelliği ortaya çıkmaz”

“Müzik dersi araba gibidir. Çünkü; sen birşeyler yaptıkça gelişir ve ilerler”

4.5.10. Müzik Dersi Konuları Genişleyen Bir Yapıdadır ve Öğrenme Süreklidir ile ilgili Kategori

Bu kategoride yer alan metaforlar bazı Lise öğrencilerinin müzik dersini; konuları genişleyen bir yapıdadır ve öğrenme süreklidir algısına sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 18’de, Müzik Dersi Konuları Genişleyen Bir Yapıdadır ve Öğrenme Süreklidir kategorisinde 10 öğrenci (%3,6) tarafından müzik dersinin konuları genişleyen bir yapıdadır ve öğrenme süreklidir ifadesiyle 9 metafor ifadesi ile tanımlanmıştır.

Tablo 18. Lise Öğrencilerinin Müzik Konuları Genişleyen Bir Yapıdadır ve Öğrenme Süreklidir Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları

Sıra	Kategori	Metaforlar	f	%
9	Müzik Dersi Konuları Genişleyen Bir Yapıdadır ve Öğrenme Süreklidir	Bulut, Çiçek, Defter, Deniz, Evren (2), Kitap, Mustafa Kemal Atatürk, Pinyato, Renkler	10	3,6

Tablo 18’ de görüldüğü üzere en sık kullanılan metafor; Evren(2) olduğu görülmektedir. Bu metaforları açıklayan bazı öğrencilerin görüşleri aşağıda verilmiştir. Örneğin;

“Müzik dersi Mustafa Kemal Atatürk gibidir. Çünkü; yıllar ya da nesiller geçse bile kalıcılığını sürdürecektir”

“Müzik dersi deniz gibidir. Çünkü; uçsuz bucaksızdır”

“Müzik dersi evren gibidir. Çünkü; sonsuzdur”

4.5.11. Müzik Dersi Duyguları Harekete Geçirir ile İlgili Kategori

Bu kategoride yer alan metaforlar bazı Lise öğrencilerinin müzik dersinin duyguları harekete geçirir algısına sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 19’de, Müzik Dersi Duyguları Harekete Geçirir kategorisinde 10 öğrenci (%3,6) tarafından müzik dersi duyguları harekete geçirir ifadesiyle 10 metafor ifadesi ile tanımlanmıştır.

Tablo 19. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersi Duyguları Harekete Geçirir Algılarına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları

Sıra	Kategori	Metaforlar	f	%
10	Müzik Dersi Duyguları Harekete Geçirir	Aşk, Atatürk, Boks, Elektrik, Gözyaşı, Naneli çikolata, Rüya, Sağlık, Şiir, Tercüman	10	3,6

Tablo19’ da görüldüğü üzere metafor dağılımlarının eşit olduğu görülmektedir. Bu metaforları açıklayan bazı öğrencilerin görüşleri aşağıda verilmiştir. Örneğin;

“Müzik dersi Atatürk gibidir. Çünkü; tek bir kelimeyle ifade edilse de içinde her duygu ve düşünceyi barındırır”

“Müzik dersi şiir gibidir. Çünkü; her notasında farklı hislere dokunur”

“Müzik dersi boks gibidir. Çünkü; heyecan katar.

4.5.12. Müzik Dersi Beni Ben Yapan Bir Kimliktir ile İlgili Kategori

Bu kategoride yer alan metaforlar bazı Lise öğrencilerinin müzik dersinin kimlik kazandırdığı algısına sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 20’de, Müzik Dersi Beni Ben Yapan Kimliktir kategorisinde 5 öğrenci (%1,8) tarafından müzik dersinin beni ben yapan kimlik ifadesiyle 2 metafor ifadesi ile tanımlanmıştır.

Tablo 20. Lise Öğrencilerinin Müzik Dersinin Beni Ben Yapan Kimliktir Algularına Yönelik Oluşturulan Kategoriler ve Metaforları

Sıra	Kategori	Metaforlar	f	%
11	Müzik Dersi Beni Ben Yapan Bir Kimliktir	Ağaçlar, Ayna (4)	5	1,8

Tablo 20’ de görüldüğü üzere en sık kullanılan metafor Ayna(4) olduğu görülmektedir. Bu metaforu açıklayan bazı öğrencilerin görüşleri aşağıda verilmiştir. Örneğin;

“Müzik dersi ayna gibidir. Çünkü; insanın içini yansıtır”

“Müzik dersi ağaçlar gibidir. Çünkü; insan kendini özgür hissediyor”

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma Ve Sonuç

Yapılan bu çalışmayla Aydın İli Efeler ilçesindeki, Aydın Lisesi, Aydın Atatürk Anadolu Lisesi, Aydın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Aydın Anadolu İmam Hatip Lisesi, Aydın Fen Lisesi' 9 ve 10. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları ve algıları tespit edilmiştir.

Araştırmanın nicel sonuçları incelendiğinde; Aydın İli Efeler ilçesindeki, Aydın Lisesi, Aydın Atatürk Anadolu Lisesi, Aydın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Aydın Anadolu İmam Hatip Lisesi, Aydın Fen Lisesi'nde öğrenim gören 9 ve 10. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının orta düzeyde olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan kız öğrencilerin müzik dersine olan tutumları erkeklere göre anlamlı olmasa da daha yüksektir. Browman (1976), Atalay (1998), Otacıoğlu (2007), Güven (2017), Nacakcı (2006), Saruhan ve Deniz (2011), Özmenteş (2012), Afacan ve Özgür (2016), İnceel (2011) yapmış oldukları çalışmalarda da kız öğrenciler erkeklere oranla müzik dersine karşı yüksek tutuma sahip oldukları görülmüştür.

Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha aktif oldukları kendilerini ifade etme konusunda erkeklere göre daha cesaretli ve başarılı olduklarını söyleyebiliriz. Toplumsal değerlere bakıldığında Türkiye de ataerkil kültürün etkisiyle erkeklere verilen roller gereği sosyal yaşamda erkeklerin daha geri planda oldukları görülmektedir. “ Erkek adam yapmaz” düşüncesiyle yetişen gençler bu düşünceyle çevresine karşı çekimser yaklaşım sergilediklerini de söyleyebiliriz.

Lise 9 ve 10. Sınıf öğrencilerinin buldukları sınıfa göre lise müzik derslerine yönelik tutum puanı ortalamaları karşılaştırıldığında; istatistiksel olarak anlamlı

olmasa da, 9.sınıf öğrencilerinin müzik dersine karşı olan tutumlarının, 10.sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumu destekler nitelikte belli araştırmalarda bulunmaktadır. Örneğin; Afacan ve Özgürün (2015) çalışmasında; 6. Sınıf öğrencilerinin müzik derslerine yönelik tutumları 7. Sınıf öğrencilerine göre yüksek olduğu görülmüştür. Akarsu' nun (2017) çalışmasında ortaokul 5-8. sınıfların müzik tutumları incelendiğinde, 5. Sınıf öğrencilerinin tutumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Andaç ve Temiz' in (2016) çalışmasında 4. sınıf öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumları incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarında anlamlı bir fark olduğu görülürken 5. sınıf öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumları, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Atalay' ın (1998) de yaptığı çalışmada 6. Sınıf öğrencilerin müzik dersi tutumların 7. ve 8. Sınıflara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Son olarak Bowman'ın (1976) çalışmasında 4. 5. 6. sınıflarda öğrencilerin müzik dersine tutumları küçük sınıflarda yüksek olduğu bu durumun ilerleyen sınıflarda düştüğünü ortaya koymuştur. Bowman (1976) bunun bir nedeninin öğrencilerin üst sınıflara geçmesiyle popüler müziklere doğru yönelmesi ve okuldaki müzik aktivitelerinden tatmin olamaması; ikinci bir nedenin de, öğrencilerin geçirdiği duygusal dönüşüme bağlı olabileceğini vurgulamaktadır (Saruhan ve Deniz, 2011).

9. sınıf öğrencilerin okulun başlamasıyla beraber, ortaokuldan çıkmanın vermiş olduğu heyecan, yeni okulun ve düzenin getirdiği merak doğrultusunda ilgi düzeyleri yüksek olduğu görülmektedir. Bu merakla beraber öğrencilerin müzik derslerine karşı tutumları da oldukça yüksektir ve çoğunluğu derse aktif katılım sağlamaktadır. Bir sene boyunca öğrenciler müzik etkinliklerde de görev almak istemektedirler. Fakat bu durum sınıf düzeyleri arttıkça değişmektedir. Sınıf düzeylerinde görülen değişiklik öğrencilerin hem derse karşı tutumlarını hem de okula karşı olan tutumlarını değiştirmektedir. Öğrencilerin ergenlikle beraber fiziksel ve duygusal değişimlerinden ötürü kendilerine hitap eden müzik türleriyle ilgilenirken müzik dersine olan ilgileri de düşüşe geçmektedir. Müzik dersine olan ilginin düşme

nedenlerinden biri de öğrenciler son sınıfa doğru yaklaştıkça sınav kaygısının yaşanmasından dolayı müziği gereksiz olarak nitelendirmeleridir. Onlar için müzik, boşa zaman kaybı olarak gelmektedir. Bunun gibi nedenlerle öğrencilerin tutumları sınıf düzeylerine göre değişiklik göstermektedir. Milli Eğitim Bakanlığının desteği ile bu algının ortadan kalkması amacıyla çeşitli çalışmalar ve düzenlemeler yapılabileceği de düşünülmelidir.

Lise öğrencilerinin öğrenim gördükleri okula göre lise müzik derslerine yönelik tutum puanı ortalamaları, okullar bazında karşılaştırıldığında; Meslek Lisesi öğrencilerinin en yüksek tutum puanına sahip oldukları bulunmuş, en düşük tutum puanına sahip okul ise Fen Lisesi olmuştur. Meslek Lisesi öğrencilerinin yüksek tutuma sahip çıkmaları araştırmanın en çarpıcı noktasıdır.

Araştırmamızda dikkat çeken en önemli husus Meslek Lisesi öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının yüksek çıkması olmuştur. Meslek derslerinin ağırlıkta olduğu programda öğrenciler genelde kendi alanlarına yönelik dersler görmektedirler. Bu okullarda müzik dersi 9. Sınıfta zorunlu, 10. sınıfta ise seçmeli olarak görülmektedir. Araştırma yapılan okulda öğretmen faktörünün etkili olabileceği, öğrenciler üzerinde olumlu tutum geliştirdiği söylenebilir.

Fen Lisesi öğrencilerinin tutum puanlarının diğer bütün okulların tutum puanlarından anlamlı derecede düşük olması durumu, her sene sınav şartlarının değişmesiyle öğrencilerin kaygı düzeylerinin artması, girmiş oldukları sanat ve spor derslerine yönelik tutumlarını da etkilemektedir. Fen Lisesi öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının düşük olması nedenleri arasında bu tür okullardaki öğretim programının yoğunluğu ile beraber üniversite giriş sınav hazırlıkları konusunda öğrencilerin alanlarındaki derslere daha fazla yoğunlaşmış olmaları düşünülmektedir. Bu yüzden Fen Lisesi öğrencilerinin sonuçları araştırmaya ve incelemeye açık bir durum olarak değerlendirilebilir.

Araştırmanın diğer boyutunda nitel araştırma deseni çerçevesinde Lise 9 ve 10. Sınıf öğrencilerinin “Müzik Dersi” kavramına ilişkin algıları metafor çalışması ile incelenmiştir. Metafor çalışmasında öğrenciler; olumlu/olumsuz olmak üzere müzik dersinin kendileri için neler ifade ettiğini, onların zihninde nasıl canlandığına dair fikirleri, özgün ve kendilerine has bir şekilde ifade etmişlerdir.

9 ve 10. Sınıf öğrencilerinin “Müzik Dersi” kavramına ilişkin metaforları 11 kavramsal kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler sırasıyla; *müzik dersi huzur verir, rahatlatır, iyileştirir*”, “*müzik dersi müzik sevgisi kazandırır*”, “*müzik dersi ihtiyaç ve bir bağımlılıktır*”, “*müzik dersinin olumsuz etkileri*”, “*müzik dersi yol gösterir, aydınlatır, bilgilendirir*”, “*müzik dersi eğlencelidir*”, “*müzik dersinde zaman çabuk geçer*”, “*müzik dersini yaparak yaşayarak anlarsın*”, “*müzik dersi konuları genişleyen bir yapıdadır ve öğrenme süreklidir*”, *müzik dersi duyguları harekete geçirir*”, “*müzik dersi beni ben yapan bir kimliktir*”. kategorileridir.

Bu kategorilerle öğrencilerin metaforlarına genel olarak bakıldığında; çikolata, su, yemek, aşk, kitap, hayat, ilaç, güneş gibi popüler metaforlar ışığında olumlu/olumsuz, yaşamlarında kendileri için ihtiyaç arz eden kavramlar olarak gördükleri de söylenebilir.

Benzer çalışmalarda; Düzgören ve Gerekten (2017) Anadolu Lisesi öğrencilerinin “Müzik Dersi” kavramı hakkındaki metaforik algıları; müzik dersinin duygular üzerinde etkisi vardır (39,36), müzik dersi bir gereksinimdir (18,08), müzik dersi işlemsel bir derstir (10,63), müzik dersi beğenilere hitap eden bir derstir (7,44), müzik dersi hayatın bir parçasıdır (7,44), müzik dersi diğer derslerden farklıdır (6,38), müzik dersi kompleks bir derstir (5,31), müzik dersi çalışma gerektirir (4,25) şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın “müzik dersinin duygular üzerinde etkisi vardır”, “müzik dersi bir gereksinimdir” kategorisi ile araştırmanın “*müzik dersi duyguları harekete geçirir*” ve “*müzik dersi ihtiyaç ve bir bağımlılıktır*”, kategorileri arasında ortaklık bulunduğu görülmektedir. Ancak bu çalışmada, Düzgören ve Gerekten’in (2017) çalışmasının tersine müzik dersinin duyguları hareket geçirmesi

kategorisine ait metaforlar sadece % 4 dür. Bu çalışmada Lise öğrencilerinin müzik dersi algılarının en çok müziğin huzur verici, rahatlatıcı ve iyileştirici yönüyle ilgili olduğu görülmüştür. Bu farklılık araştırma yapılan okulun sadece Anadolu Lisesiyle sınırlı olduğu bu çalışmada ise birbirinden farklı 5 okul olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Düzgören ve Gerekten ile yapılan bir diğer benzerlik ise; “Müzik dersi kompleks bir derstir” ve “müzik dersi çalışma gerektirir” kategorilerinin “*müzik dersi konuları genişleyen bir yapıdadır ve öğrenme süreklidir*” kategorisi ile benzerlik gösterdiği söylenebilir. Bu durumda Müzik Dersi Öğretim Program’ı ile Lise öğrencilerine kazandırılması hedeflenen alana özgü becerilerin bazıları şöyledir: Deşifre becerisi, Makamsal ve tonal ayırt edicilik, Müzik terminolojisini doğru ve yerinde kullanma, Sahne ve performans becerisi, Müzik teknolojileri. Ancak ortaokul döneminde bir ders saati ile sınırlı olan müzik dersleri ile yeterli hazır bulunuşluluğa sahip olmayan bir lise öğrencisi için programda belirtilen beceriler oldukça karmaşık gelecektir.

Lise öğrencilerinin isteyerek seçtikleri Müzik dersi için % 9’unun algılarının olumsuz olduğu görülmüştür (“*müzik dersinin olumsuz etkileri*”). Bu durumun yine öğretim programının içeriğiyle ilgili olabileceği ve ya öğretmenlerin öğretme şekliyle ilgili olabileceği konusu inceleme gerektiren alanlardır.

Umuzdaş ve Umuzdaş (2013) sınıf öğretmenliği öğrencilerinin müzik dersine ilişkin algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi çalışmasında; 18 tema oluşturulmuştur. Bunlar; eğlenceli (16,7), ihtiyaç duyulan (14,2), dinlendirici (13,6), geliştirici (11,1), çeşitlilik içeren (6,8), sevgi duyulan (6,8), farkındalık arttırıcı (4,9), mutluluk verici (4,9), zevk verici (3,7), sıkıntı verici (3,1), motive edici (3,1), ifadeyi güçlendirici (1,9), ilgi çekici (1,9), işbirliği sağlayan (1,9), özgürlük verici (1,9), fırsat verici (1,2), heyecan verici (1,2), tekrar edilen (1,2) temaları ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın temalarından “eğlenceli, ihtiyaç duyulan, dinlendirici, sevgi duyulan, sıkıntı verici” temaları bu araştırmayla paralellik gösterdiği görülmektedir.

Tez ve Aydın-Uygun (2016) Ortaokul öğrencilerinin müzik dersi ve müzik öğretmene ilişkin algılarının metaforik analizi çalışmasında müzik dersine ilişkin 13 kavramsal kategori oluşturulmuştur. Eğlendiren ve mutluluk veren bir ders olarak müzik dersi (%57.41), arındıran, dinlendiren ve huzur veren bir ders olarak müzik dersi (%10.08), karmaşık bir ders olarak müzik dersi (%8.95), zengin öğrenme durumlarını içeren bir ders olarak müzik dersi (%5.55), öğretici ve yönlendirici bir ders olarak müzik dersi (%5.14), bitmesi istenmeyen bir ders olarak müzik dersi (%3.60), olumsuz öğrenme ortamı algısının olduğu bir ders olarak müzik dersi (%3.19), bakış açısını zenginleştiren bir ders olarak müzik dersi (%1.85), temel bir ihtiyaç olarak müzik dersi (%1.65), başarının yeteneğe dayalı olduğu bir ders olarak müzik dersi (%1.03), yansıtıcı bir ders olarak müzik dersi (%1.03), müzikle buluşma noktası olarak müzik dersi (%0.31), öğrencinin aktif olduğu bir ders olarak müzik dersi (%0.21) kategorileri ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın kategorilerinde; “eğlendiren mutluluk veren bir ders olarak müzik dersi, arındıran dinlendiren ve huzur veren bir ders olarak müzik dersi, öğretici ve yönlendirici bir ders olarak müzik dersi, olumsuz öğrenme algısının oluşturduğu bir ders olarak müzik dersi, temel bir ihtiyaç olarak müzik dersi” kategorileri bu araştırmayla paralellik gösterdiği görülmektedir.

Benzer üç araştırma sonuçlarına bakarsak müzik dersinin duygulara hitap ettiği, ihtiyaç duyulan bir gereksinim olduğu, mutluluk ve sevgi veren aynı zamanda eğlenceli, yönlendirici, öğretici, arındıran ve huzur veren, dinlendiren gibi kategorilerle bu araştırmanın benzerlik gösterdiğini söyleyebiliriz.

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre metaforların çoğunlukla olumlu nitelikler taşıyor olması öğrencilerin genel olarak müzik dersinin onlar için önemli ve etkili olduğunu göstermektedir. Öğrenciler için müzik dersi genel olarak huzur veren, dinlendiren, sevgi kazandıran, ihtiyaç duyulan bir ders olarak, diğer derslerden farklı görünen aynı zamanda duygular üzerindeki etkisinin yüksek olduğu görüşleri yansıtan olumlu metaforlar üretmesi dikkat çekicidir. Müzik dersini olumsuz olarak nitelendiren öğrenciler için dersi ilgi çekici hale getiren çalışmalar geliştirilmeli ve

ilgisiz öğrencilerin çeşitli müzik çalışmalarında aktif görev almaları derse olan ilgi ve tutumlarını değiştirmeye yönelik etkili olabileceği düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

Araştırmanın sonuçlarına göre öneri geliştirmek gerekirse, Bunlar;

- Lise öğrencilerinin müzik dersini en çok rahatlama ve iyileştirme yönünde algılamışlardır. Bu durumda müzik öğretmenleri ders planı yaparken ergenlik dönemi özelliklerini dikkate alarak, gençlerin ilgi duydukları, dinlemekten zevk aldıkları ve onları rahatlatacak müzikleri sınıflarında yer vermeleri önerilmektedir.

- Özellikle Fen Liseleri ve Anadolu Liselerindeki öğrencilerin üniversite giriş sınav kaygısını azaltmak için müzik derslerinde farklı müzik türlerine ait dinletiler yapılabilir.

- Meslek Liselerinde müzik dersleri dışında öğrenci koro ve orkestraları oluşturulabilir. Meslek liselerine giden öğrencilerin müziksel yeteneklerinin nasıl desteklenebileceği konusunda projeler yapılması önerilmektedir.

- Müzik Dersi Tutum Ölçeği metafor bulgularından yola çıkarak tekrar geliştirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, R. (2017). Mardin İl Bölgesinde Okullardaki Sosyal Etkinliklerin(Tiyatro, Müzik, Spor, Dans, Şenlikler) Lise Dönemi Ergen (14-18 Yaş) Kişiliğe Etkileri. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Psikoloji Anabilim Dalı Psikoloji Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Afacan, Ş., Özgür, Ü. (2016). 6 Ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Uluslararası Hakemli Müzik Araştırmaları Dergisi Mayıs – Haziran – Temmuz – Ağustos 2016 Sayı: 07 İlkbahar Yaz Dönemi.
- Ahmethan, Barışeri, N., Yığıt, B., V. (2018). Müzik Öğretmen Adaylarının İdeal Müzik Öğretmeni Algılarının İncelenmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl/Year: 2018 Cilt/Volume: 15, Sayı/Issue: 41 s. 202-225.
- Akarsu, S. (2017). Ortaokul (5-8) Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Boyutlar Açısından Değerlendirilmesi (Kars İli Örneği). Akademik Bakış Dergisi. Sayı: 62 ,Temmuz – Ağustos2017. Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi.
- Alisinanoğlu, F. (2001). Gençlik Dönemi Özellikleri ve Genç Anne-Baba İletişimi. Eğilim ve Bilim 2002, Cilt 27, Sayı 123 (62-63).
- Andaç, Y., Temiz, E. (2016). Müzik Dersinde Teknoloji Kullanımının İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine Karşı Tutumlarına Etkisi. Fine Arts (NWSAFA), D0184, 2016; 11 (4): 200-209.
- Angı, E, Ç. Şendur, Y. (2015). Lise Öğrencilerinin Demografik Özellikleri İle Dinledikleri Müzik Türleri Arasındaki İlişki. International Journal of Social Science, Number: 33 , p. 223-238, Spring I 2015.
- Apaydınlı, K. (2010). Genel Lise Öğrencilerinin Kural Dışı Davranış Gösterme Eğilimleri İle Müzik Eğitimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Ankara İli Örneği). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı. Doktora Tezi.
- Apaydınlı, K., Şentürk, N. (2012). Ders Dışı Sosyal (Müziksel) Etkinliklerin Genel Lise Öğrencilerinin Kural Dışı Davranış Gösterme Eğilimlerine Etkileri. International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education - 2012, volume 1 Issue 1.

- Atalay, E. (1998). Temel Eğitim II. Kademe Öğrencilerinin Müziğe İlişkin Tutumlarının Ölçülmesi. Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Müzik Eğitimi Yüksek Lisans Tezi.
- Babacan, E. (2014). Ağısl Öğrencilerinin Müzik Kavramına İlişkin Algıları: Metafor Analizi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Şubat 2014 Cilt:3Sayı:1Makale No: 12 ISSN: 2146-9199.
- Bowman, B.A. (1976) A Cross-Sectional Descriptive Study Of Intermediate Elementary Students' Attitudes Toward Scholl Music Activities. Unpublished Dissertation, University Of Kansas. USA.
- Bozkurt, S, S., Ark. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Duygu Durumlarına Göre Dinledikleri Müzik Türlerinin İncelenmesi. The Journal of Academic Social Science Studies, 39, 541-567.
- Büküşoğlu, N. Baytura, F.A. (2005). Serbest Zaman Etkinliklerinin Gençlerin Psiko-Sosyal Durumlarına İlişkin Algısı Üzerindeki Rolü. Ege Tıp Dergisi 44 (3) : 173 – 177.
- Düzgören, H., Gerekten, E.S. (2017). Anadolu Lisesi Öğrencilerinin 'Müzik Dersi' Kavramına İlişkin Algıları. Online Journal Of Music Sciences, 2 (3), 86-117.
- Erdem, C. (2011). Ergenin Müzik ile İletişimi. Türk Pediatri Arşivi Dergisi, 46, özel sayı, (19-21).
- Erol, A. (2009). Müzik Üzerine Düşünmek. Bağlam Yayıncılık: İstanbul
- Güven, E. (2017). 12-14 Yaş Grubu Çocukların Müziğe İlişkin Tutumları İle Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Ve Sahne Sanatları Anabilim Dalı Müzik Bilimi Yüksek Lisans Programı.
- İnceel, S. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları İle Türkçe Ve Müzik Dersleri Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.
- İnceoğlu, M. (2011). Tutum Algı İletişim. Siyasal Kitabevi: Ankara
- Kabataş, M. (2017). İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine Karşı Tutumlarının Müzik Ve Müzik Teknoloji Dersini Günlük Hayatla İlişkilendirebilmedeki Başarılarına Etkisi. International Journal Of Social Science, Number: 57 , P. 319-340, Summer I 2017

- Kamacioğu, F. (1990). M¼zik Eğitiminde Arayışlar. Atat¼rk Eğitim Fak¼ltesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı:2, Sayfa: 123-126.
- Karasar, N. (2014). Bilimsel Araştırma Y¼ntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık: Ankara
- Kılcan, B. (2017). Metafor Ve Eğitimde Metaforik alışmalar İçin Bir Uygulama Rehberi. Pegem Akademi:Ankara
- Koç, M. (2004). Gelişim Psikolojisi Açısından Ergenlik D¼nemi Ve Genel ¼zellikleri. Sosyal Bilimler Enstit¼s¼ Dergisi Sayı : 17 Yıl : 2004/2 (231-256 S.).
- Kurtuluş, Y. (2001). Sanat Eğitiminde İşbirlikli ¼đrenme. Hacettepe ¼niversitesi Eğitim Fak¼ltesi Dergisi 20 : 201 -205.
- Lull J. (1987). Popular Music And Communication. Boston: Sage Publications Inc 1987: 152.
- Miranda, D. (2013). The Role Of Music In Adolescent Development: Much More Than The Same Old Song. International Journal Of Adolescence And Youth, 18:1, 5-22, Doi:10.1080/02673843.2011.650182
- Milli Eğitim Bakanlığı (2013). Ortaoğretimde Sınıf Tekrarı, Okul Terk Sebepleri Ve ¼rg¼n Eğitim Dışında Kalan ocuklar Politika ¼nerileri Raporu.
- Nacakcı, Z. (2006) İlk¼đretim ¼đrencilerinin M¼zik Dersine İlişkin Tutumları. Uluslararası M¼zik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi. 26- 28 Nisan.
- North, C., A., Hargreaves, J., D., Neill'o, A., S. (2000). British Journa Of Educational Psychology. (2000), 70, 255- 272 Printed İn Great Britain 2000 The British Psychological Society.
- Otacıoğlu, G., S. (2007). İlk¼đretim 5, 6, 7. Sınıf ¼đrencilerinin M¼zik Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. Dokuz Eyl¼l ¼niversitesi Buca Eğitim Fak¼ltesi Dergisi, 21:134-139
- ¼zcan, M. (2010). Anadolu Meslek Lisesi ¼đrencilerinin Okudukları Okulu Seçme Nedenleri Ve Gelecek Beklentileri. Selçuk ¼niversitesi Sosyal Bilimler Enstit¼s¼ Sosyoloji Anabilim Dalı. Y¼ksek Lisans Tezi
- ¼zdemir, Z.(2018). Sağlık Bilimlerinde Likert Tipi Tutum ¼leđi Geliştirme. Hacettepe ¼niversitesi Hemşirelik Fak¼ltesi Dergisi, 5(1), 60-68 .
- ¼zmenteř, G. (2006). M¼zik Dersine Y¼nelik Tutum ¼leđinin Geliştirilmesi. İlk¼đretim Online,5(1), 23-29,2006.

- Özmenteş,S.(2012). İlköğretim Öğrencilerinin Evdeki Müziksel Ortamları,Müzik Dersine Yönelik Tutumları Ve Kişisel Değişkenleri Arasındaki İlişkiler. Eğitim Ve Bilim 2012, Cilt 37, Sayı 163.
- Saban, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. Türk Eğitim Bilim Dergisi. Bahar, 7(2), 281-326.
- Sakar, H., M. (2009). Popüler Müzik Ve Müzik Eğitimi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal Of International Social, 2, (8).
- Saraç, G., A. (2016). Müzik Eğitiminde Özel Öğretim İlke Yöntem Ve Teknikler-1. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık. Ankara
- Saruhan, Ş. (2008). Temel Eğitim Iı. Kademe Öğrencilerinin Müzik Dersine Karşı Tutumları. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
- Saruhan,Ş., Deniz,J. (2011). Temel eğitim II. kademe öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumları. İlköğretim Online, 10 (2), 695-702, 2011. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- Say, A. (2000). Müzik Tarihi. Müzik Ansiklopedisi Yayınları: Ankara
- Schwartz K, Fouts G. (1998). Personality Of Adolescents And Amount Of Time Listening To Music. Paper Presented To The Western Psychological Association, Albuquerque, NM, April 1998.
- Sözbir, Acay, S., Çakmak, Çamlıbel, Ö. (2016). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının “Müzik” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. The Journal Of Academic Social Science Studies, Number: 42 , P. 269-282, Winter Iii 2016.
- Tez, İ., Uygun-Aydiner, M. (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Dersi Ve MüzikÖğretmenine İlişkin Algılarının Metaforik Analizi. Kalem Eğitim Ve İnsan Bilimleri Dergisi 2016, 6 (2), 417-455.
- Uçan, A. (1994). İnsan Ve Müzik İnsan Ve Sanat Eğitimi. Müzik Ansiklopedisi Yayınları: Ankara
- Uçan, A. (1997). Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar. Müzik Ansiklopedisi Yayınları: Ankara
- Umuzdaş, S.M., Umuzdaş, S. (2015). 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi (Tokat İli Örneği).Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi.

Variş. A.,Y. ,Cesur, D. (2012). Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. e-Journal of New World Sciences Academy 2012, Volume: 7, Number: 4, Article Number: D0107.

Variş A.,Y.,Cesur, D. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. e-Journal of New World Sciences Academy 2012, Volume: 7, Number: 4, Article Number:D0104.

Yalçın, M., Özoğlu Aydoğdu, E., Dönmez, A. (2016). Öğretim Elemanlarının Araştırma Görevlisi Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. Eğitim ve Bilim 2016, Cilt 41, Sayı 185, 19-32.

Yavuz, M., Gülmez, D., Özkaral, C.,T. (2016). Meslek Lisesi Öğrencilerinin Bilişsel ve Duyuşsal Özellikleri. Eğitim ve Bilim. Cilt 41 (2016) Sayı 187 29-44

Yazar, T.,Aslan, T., Şener,S. (2014). Sanat Eğitimi Sorunu Olarak Ülkemizde İlk ve OrtaÖğretim Kurumlarında Sanat Eğitimine Olan İlgisizlik Sebepleri. OMÜ Eğt. Fak. Derg. / OMU J. Fac. Educ. 2014, 33(2), 593-605.

Yıldırım, A.Şimşek, A. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık: Ankara

http://www.guncedanismanlik.net/index.php?option=com_content&view=article&id=138:ergenlik-doneminde-aile-iliskileri&catid=21&Itemid=113&lang=tr

EKLER

Lise Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutum ve Algıları

Sevgili Öğrencilerim, bu araştırma sizin müzik dersine ilişkin tutum ve algılarınızı değerlendirecektir. Aşağıda verilen 18 maddelik ölçek bu tutumu ölçmeğe yönelik hazırlanmıştır. Bu maddeleri okurken: **Kesinlikle katılmıyorum – Katılmıyorum – Kararsızım – Katılıyorum – Tamamen katılıyorum** ifadelerini uygunluk derecesine göre ilgili kutucuğa X ile işaretleyiniz. Bununla birlikte müzik dersine ilişkin algılarınızı ölçmek için:

"Müzik dersi gibidir; çünkü". ifadesindeki boşlukları tamamlamanız istenmektedir. Yazacağınız ifadelerin "Müzik Dersi" olgusunu daha iyi anlamamıza yardımcı olması için mantıksal dayanağı olmalı ve birden fazla benzetmeye açık olmamalıdır. Örneğin, "Öğretmen gökyüzüne benzer; çünkü gökyüzündeki her cismin, her olayın bir vashı mevcuttur öğretmende" metaforunu geliştiren öğrenci, aynı metafor içinde öğretmenin "bazen bir güneş", "bazen bir yıldız", "bazen bir yağmur" vb gibi olduğunu ileri sürmektedir. Araştırmaya verdiğiniz katkidan dolayı teşekkür ederiz.

Müzik Öğretmeni SELİN SELÇUK OTLAK

Cinsiyetiniz: Kız Erkek

Okuduğunuz Okulun Adı:

Okuduğunuz Sınıf:

	Aşağıdaki ifadelerden her birini okuduktan sonra bu ifadenin uygunluk derecesini gösteren sütuna ait olan ve ifadenin hizasında bulunan kutucuğu X ile işaretleyiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Bence müzik dersine girmek zaman kaybıdır.					
2	Müzik dersine yalnızca not için çalışırım.					
3	Müzik dersinde farklı kültürlere ait müzikleri dinlemekten hoşlanırım.					
4	Müzik dersi bende stres yaratır.					
5	Müzik dersi sayesinde yeteneklerimin farkına varırım.					
6	Müzik dersi en sevdiğim derslerden biridir.					
7	Müzik dersine zorunlu olduğum için giriyorum.					
8	Müzik dersleri yaratıcılığımı geliştirir.					
9	Müzik dersi çalgılara olan ilgimi artırır.					
10	Müzik derslerinde birlikte çalıp söylemekten zevk alırım.					
11	Mümkün olsa müzik dersi yerine başka bir dersi alırdım.					
12	İleride müzikle ilgili bir meslek seçmek isterdim.					
13	Müzik dersi kendime olan güveni artırır.					
14	Müzik dersinde flüt çalmaktan hoşlanmam.					
15	Müzik dersi zorlandığım dersler arasındadır.					
16	Haftalık müzik dersi saati bana yetersiz gelir.					
17	Müzik dersini diğer derslerden daha çok önemserim.					
18	Derste müzik yeteneğimin geliştiğini hissedirim.					
Müzik Dersi gibidir; çünkü						

T.C.
AYDIN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 74083975-605.01-E.-21142772
Konu : Selin SELÇUK OTLAK'ın
Araştırma İzni Hk.

06.11.2018

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

KONYA

İlgi : 11.10.2018 tarih ve E-13560 sayılı yazınız.

İlgi yazı gereği; Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Selin SELÇUK OTLAK'ın "9 ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları ve Alguları" konulu tez çalışması kapsamında Aydın İli Efeler İlçesindeki Aydın Lisesi, Atatürk Anadolu Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Fen Lisesi öğrencilerine anket uygulama isteği, Millî Eğitim Bakanlığı 2017/25 sayılı genelgesi doğrultusunda incelenmiş olup inceleme sonucunda; **çalışmanın 1 yıl (2018-2019 eğitim-öğretim yılı) eğitim - öğretimi aksatmayacak şekilde, okul idaresinin uygun göreceği zamanlarda ve mühürlü anketin kullanılarak yapılmasını uygun gören Valilik Oluru ekte gönderilmiştir.**

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Bilal Yılmaz ÇANDIROĞLU
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek:
1-Valilik Oluru
2-Mühürlü Onaylı Ölçek ve Formlar

Adres : Meşrutiyet Mah. Kültür Cad.No:20 Efeler/AYDIN	Ayrıntılı bilgi için: Fatih YILMAZ (Menur)
Elektronik Ağ: www.aydin.meb.gov.tr	Tel : 0256 215 10 28 - 1429 Dahili
E-posta : yuksekogretimyurdisi09@meb.gov.tr	Faks: 0256 225 12 68

T.C.
AYDIN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 74083975-605.01-E.20953356
Konu : Selin SELÇUK OTLAK'ın
Araştırma İzni Hk.

05/11/2018

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Milli Eğitim Bakanlığının 2017/25 Sayılı Genelgesi.
b) Necmettin Erbakan Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 11.10.2018 tarih ve E.13560 sayılı yazısı.

İlgi (b) yazıda; Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Selin SELÇUK OTLAK'ın "9 ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları ve Alguları" konulu tez çalışması kapsamında Aydın İli Efeler İlçesindeki Aydın Lisesi, Atatürk Anadolu Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Fen Lisesi öğrencilerine anket uygulama isteği, Milli Eğitim Bakanlığı 2017/25 sayılı genelgesi doğrultusunda incelenmiş olup inceleme sonucunda; **çalışmanın 1 yıl (2018-2019 eğitim-öğretim yılı) eğitim - öğretimi aksatmayacak şekilde, okul idaresinin uygun göreceği zamanlarda ve mühürlü anketin kullanılarak yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.**

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarımıza arz ederim.

Bilal Yılmaz ÇANDIROĞLU
İl Millî Eğitim Müdürü

Eki: Yazı ve ekleri

OLUR
05/11/2018

Yücel GEMİCİ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Adres: Meşrutiyet Mah. Kültür Cad.No:20 Efeler/AYDIN	Ayrıntılı bilgi için: Fatih YILMAZ (Memur)
Elektronik Ağ: www.aydin.meb.gov.tr	Tel:0256 215 10 28 - 1429 Dahili
e-posta: yuksekogretimyurtdisi09@meb.gov.tr	Faks:0256 225 12 68

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden b47c-b841-3285-9b35-9584 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 48178250-300-E.13560
Konu : Araştırma İzni (Selin SELÇUK
OTLAK)

11/10/2018

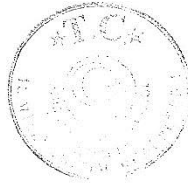
AYDIN İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Selin SELÇUK OTLAK'ın "9 ve 10. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları ve Algıları" adlı tezi kapsamında Müdürlüğünüze bağlı okullarda araştırma yapma isteği ekte gönderilmiştir. Konu ile ilgili görüşlerinizin Rektörlüğümüze bildirilmesini rica ederim.

e-İmzalıdır

Prof.Dr. Tahir YÜKSEK
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek: Araştırma İzin Dilekçe Formu ve Ekleri (25 Sayfa)

DYS: 19412588
BÖL:

Adres: Nişantaş Mah. Dr. M. Hulusi Baybal Cad. No.12 Kar:18 Posta Kodu:42060 Selçuklu/KONYA Hasan YAŞAR 0332 221 06 05
Telefon: 0332 221 06 00 Faks: 0332 236 21 85 Elektronik Ağ: <http://www.konya.edu.tr>

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.
Evrak teyidi <https://ebys.orgu.konya.edu.tr> adresinden DZGU-LPAH-SZDA kodu ile yapılabilir.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 71052239-300-E.13393
Konu : Yönetim Kurulu Kararı (Selin SELÇUK
OTLAK etik raporu hk)

09/10/2018

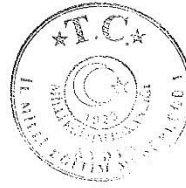
Dosyasına

Enstitü Yönetim Kurulumuzun 03.10.2018 tarih ve 38/28 sayılı karar sureti aşağıya çıkartılmıştır.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-İmza

Doç.Dr. Ahmet GÜZEL
Enstitü Müdür Yardımcısı

Karar Tarihi:03.10.2018	Karar No:38/28
Enstitümüz Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Selin Selçuk OTLAK'ın araştırma izni ile ilgili evrakları incelendi. Yapılan görüşmelerden sonra; adı geçen öğrencinin araştırmasının etik açıdan uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.	

Adres: AKEF Eğitim Bilimleri Enstitüsü A1 BLOK NO:146 MERAM/KONYA

Telefon: 0332 324 76 60

Faks: 0332 324 55 10

Elektronik Ağ: <http://www.konya.edu.tr>

Mehmet Selim ORHAN

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.
Evrak teyidi <https://cbys.org.tr/konya.edu.tr> adresinden C20M-M0TO-8UKV kodu ile yapılabilir.

T.C. *Uygun*
 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
 Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
 Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanlığı

Sayı : 72557865-300-E.63773
 Konu : Öğrenci Selin SELÇUK OTLAK
 (Araştırma izini)

27/09/2018

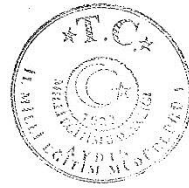
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalımız Yüksek Lisans programı Öğrencisi 148309021040 numaralı Selin SELÇUK OTLAK'ın "Araştırma İzin Dilekçe Formu" yazımız ekinde gönderilmiştir.
 Gereğini bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır

Prof. Dr. Melek GÖKAY
 A.D Başkanı

Ek: Araştırma İzin Dilekçesi ve Eklere

Adres: AKEP Eğitim Bilimleri Enstitüsü A1 BLOK NO:146 MERAM/KONYA

Telefon: 0332 324 76 60

Faks: 0332 324 55 10

Elektronik Ağ: <http://www.konya.edu.tr>

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.
 Evrak teyidi <https://ehyksorgu.konya.edu.tr> adresinden 757D-PM0V-8EYV kodu ile yapılabilir.